ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

1993 йил 24 декабрь
ЖУМА
№ 130 (5.571).
Сотувда эркин нархда.

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-сиёсий газетаси • 1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТ— ТАРАҚҚИЁТИМИЗ АСОСИ

22 декабрь куни Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамасида республикада иқтисодий ислоҳотнинг бориши, мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш масалаларига бағишланган кенгаш бўлди. Унда вазирликлар, идоралар, концернлар, уюшмалар раҳбарлари, давлатга дахлдор бўлмаган янги тузилмалар вакиллари, фермерлар, тадбиркор ва ишбилармонлар иштирок этди. Янги йил арафасида шундай кенгаш ўтказилиши бежиз эмас. Чунки иқтисодиётимизни ислоҳ қилишнинг аҳволи, изчиллиги ва мамлакат ҳаётидаги муаммоларнинг ечими ушбу кенгаш иштирокчиларининг фаолиятига ҳам боғлиқдир.

Кенгашда республика Президенти Ислом Каримов катта нутқ сўзлади.

— Мустақиллик йиллари мобайнида қилинган машаққатли, қизғин ва жасоратли меҳнатнинг дастлабки натижаларини кўриб турибмиз, — деди Президент. — Қисқа муддатда жамиятни янгилашнинг иқтисодий, ҳуқуқий асослари ишлаб чиқилди. Бозор муносабатига ўтишнинг зарур шарт-шароитлари яратилди. Булар юртимиздаги сиёсий ва иқтисодий барқарорликни таъминлади, иқтисодиётда сезиларли натижаларга эришилди.

Ўтиш даврининг аниқ-равшан дастури, бозор муносабатларини шакллантиришнинг ўзимизга хос йўли ишлаб чиқилди ва амалга оширияпти. У ҳозирдаёқ ижобий натижа бермоқда. Айрим «хайрихоҳлар» бизга қанчалик ғайирлик қилишмасин, биз амалга оширган ишларни қоралашга уринишмасин, улар ҳақиқий ҳолатни, яъни бизнинг йўлимиз — моделимиз собиқ СССР мамлакатларида амалга оширилаётган бошқа моделларга нисбатан энг кўп самарали бўлиб чиққанини инкор эта олмайдилар. Буни халқаро ташкилотларнинг экспертлари ҳам, ҳатто мухолифларимиз ҳам тан олишяпти.

1993 йилда нефть, газ, нефть маҳсулотлари, дон экинлари, картошка, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ҳажми, қайта ишланадиган хомашё миқдори кўпайди. Қишлоқ хўжалиги тармоқлари, жумладан, пахта тайёрлашнинг ўсиши таъминланди.

Халқаро иқтисодий алоқаларимиз янада мустаҳкамланди. Жаҳондаги йирик банклар, хорижнинг таниқли олимлари ва мутахассислари билан ҳамкорлик йўлга қўйилди, молия ва банк фаолиятини жаҳон талаблари даражасига олиб чиқиш борасида кўп ишлар қилинди.

Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, бошқарувнинг ташкилий тузилмаларини ислоҳ қилишдаги фаолият ҳам салмоқли бўлди. Тармоқ вазирликлари ўрнига концернлар, уюшмалар, корпорациялар тузилгач, мазкур тармоқларни бошқаришда, одамларнинг меҳнатга муносабатида кескин ўзгаришлар рўй берди.

Кадрларга оид сиёсат ҳам изчил юритилмоқда. Кўпгина масъулиятли лавозимларда серғайрат, билимли ёшлар ишлаяпти. Улар хорижда ўқиб тажриба орттириб келишмоқда. Энг муҳими, одамлар энди эскича ишлаш, эскича ҳаёт кечиришни истамаяпти. Халқимизда юртга эгалик ҳисси, мустақилликдан фахрланиш туйғуси шаклланмоқда. Бу бошланган ислоҳотларимизнинг муқаррарлиги ва муваффақиятининг асосий гаровидир, деб таъкидлади Президент.

Ислом Каримов иқтисодий ислоҳотни амалга оширишда тараққиётимизга тушов бўлаётган айрим камчилик ва муаммоларга кенгаш иштирокчиларининг эътиборини жалб этди.

Республикада рўй бераётган жараёнларга ҳаққоний, сергак назар ташлаш, уларга ўз вақтида муносабат билдириш зарур. Модомики, давлатни бош ислоҳотчи деб эълон қилар эканмиз, у амалда ислоҳотчи эканлигини намоён қилсин. Бу йўлда тўсиқ бўлаётган ғовларни ўз вақтида олиб ташласин, керак бўлса, эски қонун ва қарорларга ҳаёт талаблари асосида ўзгартиришлар киритиш зарур.

Маълумки, бозор муносабатларига ўтишнинг йўналиши ва босқичлари белгиланиб, устивор соҳалар аниқлаб олинган. Жонли, амалий ташаббус маъмуриятчилик ботқоғига ботиб қолмаслиги, лоқайдлик, бепарволик, порахўрлик ва таъмагирлик тўрлари билан чирмаб ташланмаслиги керак.

Шундан сўнг Президент ислоҳотларни амалга ошириш йўлида ғов бўлиб турган сабаблар тўғрисида алоҳида сўз юритди. Уларнинг биринчиси, мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш суст олиб борилмоқда. Кўпгина раҳбарлар мулкни ўз қўлидан чиқариб юборишга қўрқяпти. Мулк эгасини топа олмаяпти. Модомики, мулк давлат тасарруфидан чиқарилмас экан, тараққиёт ҳам бўлмайди.

Иккинчиси, давлат таркибидаги баъзи идораларнинг раҳбарлари ўз вазифасини виждонан бажармаяпти. Бюрократия, сансалорлик, масъулиятсизлик ҳамон тўла барҳам топгани йўқ. Айрим раҳбарларда жонкуярлик етишмайди. Улар оғизда ислоҳотчи, янгилик тарафдори бўлишсада, амалда унга йўл беришмаяпти. Бундай кишилар бизга ҳамроҳ бўлолмайдилар. Кўп гапириб, ҳеч қандай иш қилмайдиган «ислоҳотчи» ҳали бу жараённинг моҳиятини англаб етмаган ходимдан минг карра хавфли ва жамиятга кўпроқ зарар келтиради. Чунки ислоҳотга тушунмаган кишига ҳаётнинг ўзи эртами-кечми буни англаб олишига ёрдам беради. Бироқ ишлаш ўрнига сафсатабозлик билан шуғулланадиган «ислоҳотчи», агар у раҳбар бўлса борми, ундайлар ислоҳот ғоясини ҳам, унинг обрўсини ҳам тўкади. Бу каби одамлардан қатъиян халос бўлишимиз керак.

Учинчи масала. Биз янгиланиш ва ислоҳотларга чин дилдан интилаётган кишиларга кўпроқ ишонч билдиришимиз, мадад ва кўмак беришимиз лозим. Чунки келажагимиз ислоҳотларга боғлиқдир.

Яна бир масала. Мавжуд имкониятдан тўлиқ фойдаланмаяпмиз. Хорижий шериклар билан фаол мулоқот ўрнатиш, чет эл сармоясини, илғор технологияни мумкин қадар кўпроқ жалб этиш зарурлиги тўғрисида мунтазам гапиряпмиз. Чунки бу янги иш жойи, тайёр маҳсулот демакдир. Бу жаҳон бозорига чиқиш ва пировард натижада республикамиз, халқимиз фаровонлигини юксалтиришдир. Биз биргаликда ҳамкорлик қилишга чет элликларни қизиқтира олиш маҳоратини эгаллашимиз, уларнинг сармоясини келтиришимиз зарур. Чет эл сармоядорлари билан алоқа ўрнатмаган хўжаликнинг келажаги йўқ, деб таъкидлади Ислом Каримов.

Дунёдаги энг бой давлатлардан бири ҳисобланган Японияning қудрати —одамларининг ақл-заковати, тадбиркорлигидадир. Улар бошқа мамлакатларнинг илғор тажрибалари, янгиликларини тезда илғаб олиб, ўзида қўллагани учун ҳам қисқа муддатда дунёнинг кучли мамлакатлари сафидан ўрин олди. Шунинг учун ота-боболан қолган меросга кўз тикиб ёки «янги велосипед» ихтиро қилиб юрмай, японлардан ўрнак олиб, дунёдаги энг илғор технологияни, иш усулини ўзимизда қўллашни ўрганайлик.

Жаҳон мамлакатларида юртимиз, иқтисодиётимизга қизиқиш катта. Аммо, афсуски, айрим раҳбаримизда уларга интилиш, билмаган нарсасини ўқиб-ўрганишга иштиёқ етишмайди. Тошкент шаҳри, Самарқанд, Хоразм, ва Бухоро вилоятларида чет элликлар билан ҳамкорликда кўплаб қўшма корхоналар ташкил этилди. Улар яхши ишламоқда. Бироқ Ўзбекистон саноати маҳсулотининг 44 фоизини ишлаб чиқарадиган Тошкент вилоятида атиги 13 та қўшма корхона бор. Олмалиқ, Оҳангарон, Бекободда йирик ишлаб чиқариш қувватлари, ривожланган коммуникация тармоқлари, қудратли машина ва механизмлар, малакали муҳандису ишчилар, қазилма бойликлари мавжуд. Лекин вилоятда хорижликлар билан биргаликда корхоналар барпо этиш, уларнинг сармоясини олиб келиш учун иқтисодий-ҳуқуқий имкониятга эга бўла туриб, бунга эътибор берилмаяпти.

Яқин вақтгача қолоқ соҳа ҳисобланган енгил ва маҳаллий саноат тармоқларида қўшма ҳамда кичик корхоналар қуриш бўйича изланишлар олиб борилди, муайян ютуқларга эришилди. Бироқ, машинасозлик, кимё саноати тармоқлари раҳбарлари ислоҳотларни жорий этишдек ҳаётий масала билан етарли шуғулланишмаяпти. Улардан иш сўрасангиз, Россия билан илгариги алоқалари узилганини, хомашё йўқлигини баҳона қилишади. Эндиликда биз Россияга, илгари иқтисодий алоқа ўрнатилган бошқа давлатларга кўз тикмаймиз, улар билан бизнинг ўртамизда фақат дўстона, биродарлик алоқалари қолди, холос. Аммо изланган, тиниб-тинчимас раҳбарлар янги маҳсулот ишлаб чиқариш имконини топиб, иқтисодий тангликни бартараф этмоқда. Уларнинг тажрибасини оммалаштириш керак.

Савдо корхоналарини хусусийлаштириш юзасидан анча ишлар қилинди. Бироқ, савдо корхоналари ўртасида ҳамон соғлом рақобат пайдо бўлгани йўқ. Хизмат кўрсатиш маданияти юксалмаяпти. Ҳануз халқ учун зарур моллар пештахта остига яшириб қўйилмоқда. Аввалгидай харидор керакли нарса харид қилиш учун савдо ходимига ялиниб-ёлвориши керак. Ахир, дунёда бунинг акси — савдо ходими харидорни қидиради-ку!

Транспорт, маиший хизмат кўрсатиш соҳасини хусусийлаштиришдан ҳам кутилган натижа бўлмаяпти. Бунинг сабаби битта. Мулк хусусийлашмоқда-ку, бироқ унинг эгасига эркинлик берилмаяпти. Мулк эгаларининг ҳамон қўл-оёғи боғлиқ. Хусусий мулк соҳибларининг эркинлигини таъминлашимиз зарур.

Республикада бошқарувнинг ташкилий тузилмаларини ислоҳ қилиш юзасидан катта ишлар бажарилди. Тармоқ вазирликлари ўрнида концернлар, уюшмалар, корпорациялар ташкил қилинди. Лекин айрим тузилмаларнинг номи ўзгарган бўлса-да, уларнинг раҳбарлари ҳамон аввалги маъмурий-буйруқбозлик кўчасидан чиқа олмаяпти. Ижара, жамоа корхоналари, давлат акционерлик бирлашмаларининг шаклинигина эмас, балки мазмун-моҳиятини ҳам ўзгартиришимиз лозим.

Илгариги иттифоқ қарамоғида бўлган барча йирик корхоналар акционерлик жамиятларига айлантирилиши керак. Ҳаёт бу ишни жадаллаштиришни талаб қилмоқда. Акциялар, қимматбаҳо қоғозлар бозорини шакллантириш, жамғарма биржаларини ташкил қилиш йўлидан дадил бориш керак. Қимматбаҳо қоғозлар ва жамғарма биржаси тўғрисида қонун қабул қилинган эди. Лекин у амалда ишламаяпти. Олий Кенгаш қўмиталари ўзи қабул қилган қонунларнинг ҳаётга қандай татбиқ этилаётгани билан қизиқиши зарур.

Қурилиш мажмуини ислоҳ қилиш муҳим йўналиш ҳисобланади, — деди Ислом Каримов. — Энди бу соҳага марказлаштирилган капитал маблағ ажратилмайди. Давлат фақат янги ер ўзлаштириш, мелиорация соҳаси учунгина маблағ беради. Бошқа қурилишлар бутун дунёда бўлгани каби фақат қайтариладиган кредит асосидагина барпо этилади.

Тажриба тариқасида пудратчи қурилиш ташкилотларини ўз муомала маблағлари билан таъминлаб бориш керак деб ўйлайман, деди Президент. Бинолар, иншоотларни уларнинг ўзлари охиригача қуриб, фойдаланишга топширишлари учун имтиёзли кредит бериш ва уларни бундан манфаатдор қилиш лозим. Токи уларнинг ўзлари зарур материаллар, лойиҳаларни сотиб олиб, қуришсин ва харидорини топсин.

Баъзи жойларда ҳокимликлар қурилиш ташкилотларига ёрдамлашиш ўрнига уларга зўравонлик қилишяпти. Бунга чек қўйилиши керак. Уй-жой қурилиши учун ҳокимликлар ўз бюджети ҳисобидан маблағ ажратиб, буюртма бериб, муҳтож одамларга уй қуриб беришни ташкил қилиши лозим.

Вазирликлар, идоралар, концернлар раҳбарлари, фермерлар ва тадбиркорлар кенгашда сўзга чиқиб, иқтисодий ислоҳотни жорий этишда тўпланган ютуқларни таъкидлаш билан бирга муҳокама этилган масала юзасидан таклиф ва истаклар билдиришди.

Кенгашда ислоҳотни амалга оширишни таъминлаш учун янги қарорлар қабул қилиш, илгари чиқарилган ҳужжатларга тегишли ўзгартишлар киритиш хусусида ҳам гап борди. Мазкур масалани муфассал ўрганиш бўйича комиссия тузилди.

(ЎзА).

ПРЕЗИДЕНТ АШГАБАТГА ЖЎНАБ КЕТДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов МДҲ давлат бошлиқларининг навбатдаги учрашувида иштирок этиш учун 23 декабрь куни Ашгабатга жўнаб кетди.

Ислом Каримовни Тошкент тайёрагоҳида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А. Муталов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов, Олий Кенгаш Раисининг ўринбосари Б. Бугров, Тошкент шаҳар ҳокими А. Фозилбеков ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

(ЎзА).

АЙБНИ ТАБИАТГА ҚЎЙИБ БЎЛМАЙДИ

Пойтахтимиз Тошкентда вилоят ҳокимларининг ўринбосарлари, вилоят деҳқончилик-саноат мажмуи уюшмалари ҳамда «Ўзмевасабзавотузумсаноат» бирлашмалари бошлиқлари иштирокида пахта уруғчилигига бағишланган йиғилиш бўлди. Уни Ўзбекистон Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков олиб борди.

—Республикамизда уруғчилик масаласи кўнгилдагидек эмас, — деди И. Жўрабеков. — Хўш, бу борада қандай хатоларга йўл қўйдик? Айбни баҳорда рўй берган табиий офатларга тўнкаяпмиз. Тўғри, бу йил ҳарорат ҳам етарли бўлмади. Вилоятларда анчагина майдондаги чигитни қайта экишга тўғри келди. Лекин айрим вилоят ҳокимлари ва мутахассислар қайта экиш билан овора бўлдилару, ҳосилнинг эрта пишиши ҳақида ғамхўрлик қилмадилар.

Баъзи хўжаликларда, деди нотиқ, оқ илдизи кўриниб турган, парвариш қилинса ҳосил берадиган ғўза пайкаллари ҳам суриштирмай бузиб юборилганини қандай баҳолаш мумкин? Ниҳолларни заракунандаларга ем қилган туманлар-чи? Сизот сувлари юқори майдонларда сентябрь ойида ҳам ғўзани суғориб катта хатога йўл қўйилди. Самарқанд, Тошкент, Сирдарё вилоятлари ҳамда Чиноз туманида шундай қилинди. Ҳар тупда 12—13 тадан кўсак бор, деб юрганлар мушкул аҳволга тушиб қолди.

Пахтакорларга катта эркинлик берилди. Чаноқлар 35—40 фоиз очилган даврда ғўза баргини тўктириш тавсия этилди. Лекин айрим раҳбарлар унинг 60-70 фоиз очилишини кутиб турдилар. Натижада ҳосилнинг бир қисми қор остида колиб кетди.

Пахта навларини экиш, умуман, уруғчиликдаги жиддий камчиликлар ҳам ишга тўғаноқ бўлди. Айрим вилоятларда 12 нав пахта экилди, кечпишар пахта очилмай қолди.

Йиғилишда республика қишлоқ хўжалик вазири Н. Қаюмов, бир қанча вилоятлар ҳокимларининг ўринбосарлари, олимлар ва мутахассислар сўзга чиқиб, режанинг бажарилмаганига табиат инжиқликларигина эмас, балки агротехника қоидаларининг бузилгани, мавжуд имкониятлардан етарли фойдаланилмагани ҳам сабаб бўлганини айтдилар.

Илғорлар тажрибаси йил деҳқончилик учун мураккаб келган шароитда ҳам мўл ҳосил кўтариш мумкинлигини кўрсатди. Андижон вилоятида май ойидагина бир неча марта жала қуйди. Шунга қарамай, пахта тайёрлаш режаси бажарилди. Бухоро вилоятида «Юлдуз», «Бухоро—6», «Ан—510» навлари яхши натижа берди. Вилоятда бешта уруғчилик хўжалиги бор. Улар сара уруғ — ҳосил бўлиқ, нақлига амал қилмоқда. «Бухоро—6» нави пахтакорларга айниқса манзур бўлди. Бу нав кам сув ичади, касалликка унча чалинмайди.

Йиғилишда вилоят деҳқончилик-саноат мажмуи уюшмалари қошида уруғчилик бўлими ташкил этиш ва уруғчиликка ихтисослашган хўжаликларни рағбатлантириш таклиф этилди. Бу борада олимлар билан деҳқонлар ҳамкорлиги алоҳида аҳамиятга эга экани таъкидланди.

— Бу йил йўл қўйилган камчиликлардан тегишли хулоса чиқариб олмоғимиз лозим, — деди И. Жўрабеков йиғилиш якунида. — Биз мўл ҳосил берадиган янги навлар, ғўза касалликларига қарши ишлатиладиган дорилар етарли бўлишига эришишимиз лозим. Америка ва Исроил сингари давлатларда бир неча йил кейин экиладиган чигит навлари бор, биз бўлсак кўпинча қаерга қандай навни экишни аниқ билмаймиз. Қишлоқ хўжалик фанлар академияси бу соҳада қачон аниқ таклифларини айтади?

Йиғилиш қатнашчилари келгуси йилда пахтадан мўл ҳосил олиш учун вақт ғаниматида далаларни ғўзадан тозалаш, бўшаган ерларни шудгорлаб озиқлантириб қўйиш зарурлигига эътиборни қаратдилар.

(ЎзА).

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ГАЗЕТАСИ ИЖОДИЙ ЖАМОАСИ ВА УНИНГ МУШТАРИЙЛАРИГА

Азиз дўстлар!

Сизларни «Ўзбекистон овози» газетасининг 75 йиллик тўйи билан чин қалбдан муборакбод этаман.

Миллий матбуотимизнинг қалдирғочларидан бири — «Ўзбекистон овози» газетаси босиб ўтган йўл мамлакатимизнинг чоракам бир асрлик тарихи билан ҳамоҳангдир. Ўзбек матбуоти ва адабиётининг пешқадам вакиллари айни шу даргоҳда воя га етдилар. Улар яратган мумтоз асарлар илк бор шу газета орқали элга таралди.

Газета ўзининг ҳозирги номини тарихий ва қутлуғ кунда — давлатимиз мустақиллиги эълон қилинган 1991 йилнинг 1 сентябридан олганлиги ҳам алоҳида маъно касб этади.

Ишончим комилки, мустақиллигимизни мустаҳкамлаш ишига муносиб ҳисса қўшаётган ушбу газета бундан буён ҳам қудратли ва демократик Ўзбекистонни бунёд этиш йўлида амалга оширилаётган ички ҳамда ташқи сиёсатни, ислоҳотларнинг моҳиятини тушунтириш, Ўзбекистон Халқ демократик партияси ғояларини тарғиб этиш, миллий истиқлол мафкураси руҳида фуқаролар, хусусан, ёшларда Ватанга меҳр-муҳаббат, меҳнатсеварлик ва ахлоқий поклик фазилатларини шакллантиришнинг муҳим воситаси бўлиб қолади. Газета меҳнат жамоасига, унинг муаллифлари, барча муштарийларига бу эзгу ниятларни рўёбга чиқаришда ижодий зафарлар ва омад тилайман.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
Ислом КАРИМОВ.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ГАЗЕТАСИНИНГ МЕҲНАТДА АЛОҲИДА ЎРНАК КЎРСАТГАН ХОДИМЛАРИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Журналистика ва матбуот соҳаларидаги кўп йиллик самарали хизматлари ҳамда жамоат турмушида фаол иштирок этганликлари учун қуйидагиларга Ўзбекистон Республикасининг Фахрий унвонлари берилсин:

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЖУРНАЛИСТ»

КАРОМОВ Муса — «Ўзбекистон овози» газетасининг Қашқадарё вилояти бўйича мухбири

МУҲСИМОВ Миршароф Қодирович — «Ўзбекистон овози» газетасининг бўлим мудири

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ»

ФАЙЗИЕВА Умида Раҳматовна — «Ўзбекистон овози» газетасининг катта мухбири

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАНСИН:

АБДУРАҲМОНОВ Фахриддин Товфиқович — «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни ҳарф терувчиси

БОБОЖОНОВ Тўхтасин Абдуллаевич — «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни Бош директорининг ўринбосари

ЗИЁТОВ Юнус Ҳидоевич — «Ўзбекистон овози» газетаси таҳририятининг иш бошқарувчиси

МАННОПОВ Абдунаби Абдужабборович — «Ўзбекистон овози» газетасининг адабий котиби

ПЎЛАТОВ Абдулла — «Ўзбекистон овози» газетасининг катта мухбири

ТОШЕВ Тўхтамурод Мирзахалилович — «Ўзбекистон овози» газетаси Бош муҳаррирининг ўринбосари

УСАНОВ Олимжон Ўроқович — «Ўзбекистон овози» газетасининг Сурхондарё вилояти бўйича мухбири

ҒУЛОМОВА Вазира Абдуллаевна — Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек туманидаги 188-алоқа бўлимининг хат ташувчиси.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил, 21 декабрь.

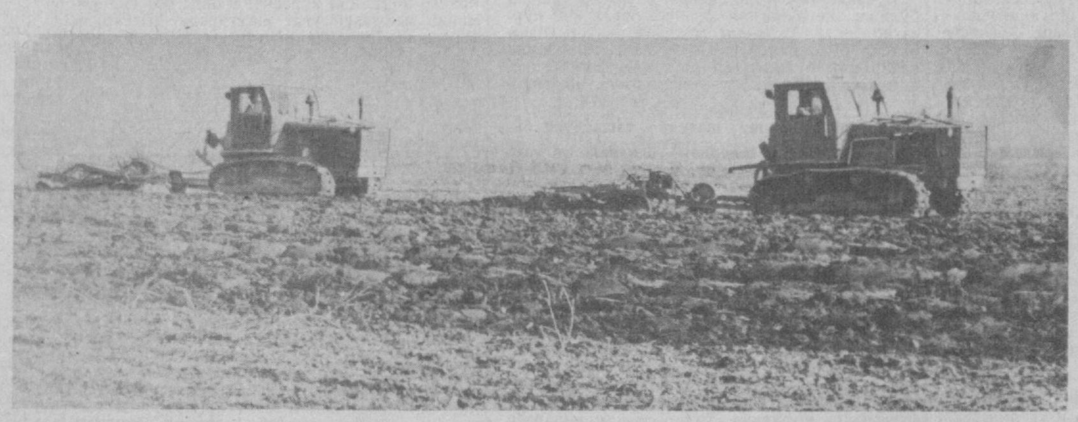

«Андижон» жамоа хўжалиги Оқолтин районида йирик хўжаликлардан бири ҳисобланади.

Айни паллада хўжалик далаларида кузги-қишки ишлар бошлаб юборилган. Ариқ, зовурларни тозалаш, маҳаллий ўғит жамғариш ва шудгорлаш жадал суръатда олиб борилмоқда.

Суратларда: 1. Тажрибали тракторчи Қаланбой Қаштанов. У кунига 5—6 гектар майдонни сифатли шудгорламоқда. 2. Шудгорлаш қизғин.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

ҚУРИЛИШДА БУРИЛИШ БЎЛСИН

Қоровулбозорда нефтни қайта ишлаш заводи қурилиши бўйича республика штабининг йиғилиши бўлди. Унда мазкур корхона қурилишига алоқадор вазирликлар, трестлар, бирлашма ва бошқармаларнинг раҳбарлари қатнашди. Йиғилишни Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари Қ. Ҳаққулов бошқарди.

Сўзга чиққанлар қурилишга табиий газ келтирилгани, ишчилар ошхонаси ва дала вагончаларини иссиқлик билан таъминловчи қозонхона барпо этилгани, бу ерда ҳадемай болгариялик мутахассислар ҳам ишга киришишини айтдилар. Ечимини кутаётган муаммоларга алоҳида эътибор қаратилди. Жумладан, шаҳарча ва маданий-маиший объектлар қурилиши кечиктирилаётир, транспорт хизмати ходимлари турли баҳоналарни рўкач қилиб, белгиланган вазифаларни уддалай олмаяпти, лойиҳачилар келаси йил смета ҳужжатларини топширишга шошилмаётир.

Бухоро вилояти ҳокими Д. Ёдгоров йиғилишда сўзга чиқди.

(ЎзА).

ЎН ИККИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИ ЎН ТЎРТИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн тўртинчи сессияси 1993 йил 28 декабрда соат 10 да Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг мажлислар залида очилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари 27 декабрь куни эрта билан соат 9 дан кеч соат 18 га қадар Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг мажлислар зали фойесида рўйхатга олинади.

ЯХШИ РАҲБАР—ЧИН ПАДАР

Энг аввало раҳбардан ақл-идрок талаб этилади. Ақл-идрокли бўлиш билан бир қаторда раҳбар одам мустаҳкам иродали, иймони бутун, ориятли бўлиши шарт. У бағри кенг, айни замонда талабчан бўлиши даркор.

ЭЛ НАЗАРИ

Сиддиқжон МУҲАММАДЖОНОВ,
Тошкент туманидаги М. Фозилов номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси, Ўзбекистон халқ депутати

◎

Президентимиз Ислом Каримовнинг халқ депутатлари пойтахт вилояти кенгаши сессиясида сўзлаган нутқи барча раҳбарлар, мутахассислар қалбидан чуқур жой олди. Уларни ўйлашга, мушоҳада юритишга ундади. Гапнинг очиғи, сессияни барчамиз интиқ кутган эдик. Сабаби бахтга қарши сўнгги йилларда Тошкент вилояти ўз етакчи мавқеини бой бериб қўйди. Бу шубҳасиз юртдошларимизни, оқсоқолларимизни ташвишлантираётганди. Хўш, оғир аҳволдан тезроқ чиқиш учун нималар қилиш керак? Ислом Абдуғаниевичнинг нутқида ана шу саволга очиқ-ойдин жавоб берилган.

Мен ҳам сессияда иштирок этиб, сўзга чиқдим. Кўпчиликни ўйлантириб келаётган муаммоларни дангал ўртага ташладим. Айни пайтда анжумандан катта сабоқ олдим. Узоқ йиллардан буён жамоа хўжалиги бошқаруви раиси бўлиб ишлаш насиб этди. Колхозимиз юксалиб, иқтисодий жиҳатдан ўзини тутиб олди. Ҳозирги шароитда раҳбарга, унинг салоҳиятига, ташкилотчилигига кўп нарса боғлиқ. У эришилган натижалар билан асло кифояланмаслиги керак. Фан ютуқлари, илғорлар тажрибасини амалиётга жорий этиш, иқтисодиётни юксалтириш, одамлар турмуш шароитини яхшилаш ҳамиша диққат марказида бўлиши даркор. Раҳбар одам муомаласи, амалий ишлари, одамийлиги билан кишилар қалбига йўл топади. Калондимоғлик, сохта шуҳратга учиш инсонни назардан қолдиради. Бахтим шуки, колхозчилар мен билан қўл олишиб салом-алик қилишаётганида чеҳраларида мамнунлик, миннатдорчилик туйғусини сезаман. Демак умр беиз, бесамар ўтмаяпти!

Ҳамжиҳатлик, илғор иш усуллари кенг жорий этилганлиги туфайли барча тармоқ бирдек ривожланмоқда. Бу йил узум, сабзавот маҳсулотларидан баракали ҳосил етиштирдик. Бизда меҳнаткашларнинг яхши ишлаб, яхши яшашлари учун барча шароит муҳайё. Айрим соҳибкорларимиз гектаридан 30 тоннадан ошириб сифатли узум етиштиришаяпти. Мустақиллик шарофати туфайли деҳқоннинг бири икки бўлаяпти. Энди ўз миллионерларимиз бор. Ҳар куни файзли қишлоғимизни кезарканман замонавий турар жой, маъмурий биноларга кўзим тушганида дилдан қувонаман. Ҳайрон бўлманг, ҳозирги кунда мендан ҳам бадавлатроқ яшаётган соҳибкорлар, чорвадорлар жуда кўп.

Раҳбар қўл остидаги кишиларга ишониши керак. Ўринбосарларига, мутахассисларга ўз соҳасида мустақил тарзда иш юритишларига имкон бериши зарур. Ҳамма вазифа ва бурчларни гарданига олиб, умумий раҳбарлик жиловини қўлдан чиқариб қўйган кишилар оз эмас. Хўжалигимизда ҳамма ўз ишини билиб қилади. Шу боис ташаббускорлик кучайиб бормоқда. Масалан, мутахассислар 10 гектарлик учта ҳовуз бунёд этиб луқмаи ҳалол — балиқ парваришлашни маслаҳат беришди. Хайрли иш амалга ошди. Янги соҳадан эндиликда мўмай даромад олинмоқда.

Келажак авлод ҳақида ғамхўрлик қилиш раҳбар учун ҳам қарз, ҳам фарз. Биз мактаблардаги таълим-тарбия ишларига алоҳида эътиборни қаратганмиз. Илм масканларининг бинолари замонавий. Юқори синф аълочилари учун махсус стипендия таъсис этилган. Энг малакали ўқитувчиларнинг ойлик маошларига қўшимча тўланаяпти. Шунинг учун ёшларимиз орасидан олимлар, иқтидорли мутахассислар етишиб чиқмоқда. Колхозимизни гуллатаётганлар ҳам шулар. Айни кунларда ойнаванд далаларда етиштирилган помидор, бодринг ҳамда хуштаъм лимонлар эл дастурхонига бирин-кетин тортиқ этилмоқда.

Халқимиз ғамхўр Президентимиздан ғоят миннатдор. Шу ўринда бир мисол келтирсам. Ҳаётбахш фармонга кўра сўнгги вақтларда 250 оилага унумдор ердан томорқа учун ер ажратилди. Қўли гул деҳқонлар неъмат етиштириб, янада бойидилар. Ортиқча мева, сабзавот маҳсулотлари бозорларда сотилмоқда.

Равшанки, мамлакатимизда умумхалқ Президент сайлови ўтказилган кунга қарийб икки йил тўлди. Ҳаёт Ўзбекистонда Президентлик бошқарувининг жорий этилиши нақадар улуғ иш бўлганлигини қайта-қайта исботламоқда. Республиканинг халқаро миқёсдаги обрўси тобора ошиб бормоқда. Мамлакат, унинг халқига бўлган муносабат тубдан ўзгарди. Бир инсон сифатида фикр қиламан: яхшиям ҳозирги мураккаб шароитда севимли Ўзбекистонимизга Ислом Абдуғаниевич Каримовдек адолатли, ҳамиша халқим деб куйиб-пишадиган, юртимизнинг ардоқли, мард фарзанди бошчилик қилмоқда. Ният қиламиз, шу ҳамжиҳатлигимизга, жаннатмакон ўлкамизга, улуғ ишларга кўз тегмасин!

Бизга ташкилотчи, ташаббус кўрсатиб, бошқаларни ҳам эргаштира оладиган раҳбарлар керак, чунки бундай инсонлар халқни жипслаштиради, савобли ишларга сафарбар этади.

НОШУД БОШЛИҚ БОРНИ БОЙ БЕРАДИ

Зебохон НОСИРОВА,
Шаҳрисабз туманидаги «Наврўз» ширкат хўжалиги ишчиси

◎

Икки хил тоифа раҳбарлар бўлади. Бири ёниб-жўшиб ишлайди. Иқтидорли, ишбилармон, эътиқодли кишиларга суянади. Отахонларни эъзозлайди, етим-есирларнинг бошини силайди, уларга мурувват кўрсатади. Сидқидил тер тўкканларни муносиб тақдирлайди. Ишёқмаслар, қандай қилиб бўлмасин мўмай пул топиш пайида бўлганлар билан эса асло чиқишмайди.

Шундай агрономни биламан. У узоқ йил янги боғлар ташкил этиш учун жон койитиб ишлади. Одамларга ерни эъзозлаш, имкониятдан унумли фойдаланишни ўргатди. Иқтидорли мутахассис янгиликка ўч эди. Меҳнат унумдорлигини юксалтириш, маҳсулот таннархини арзонлаштиришга эришиш учун баъзида таваккал қиларди. Бахтга қарши биринчи йили кўзланган натижага эришилмади. Уни ўзбошимчаликда айблашди. Танқид қила-қила обрўсига путур етказишди. Бироқ икки йилдан сўнг агроном тўғри йўлдан борганлиги, эртанги кунни олдиндан кўра билганлиги равшан бўлди. Ўшанда уни маломатга кўмиб ташлаганлар ер чизиб қолишди. Ўзимча ўйлайман, ҳокимликда, район деҳқончилик-саноат уюшмасида ишлаётган раҳбарлар ниҳоятда одил, ҳаётни, шароитни яхши биладиган кишилар бўлиши керак. Акс ҳолда эзгу мақсад йўлида қатъий ҳаракат қилаётган, бироқ вақтинчалик камчиликларга йўл қўяётган кишиларни жазолаб катта хатога йўл қўядилар.

Яна шундай раҳбарлар бор, ҳамон эскича ишлайди. Мустақил фикри йўқ. Тарозунинг палласи қаёққа оғса ўша томонда. Улар бор жойда жўшқинлик, ташаббускорлик сезилмайди. Йиллар ўтаверади. Лекин ишда силжиш бўлмайди. Энг хунуги шуки, бундайлар ҳамиша ўзларини ҳақ деб биладилар...

Президентимиз сессияда раҳбар қандай бўлиши кераклигини яна бир бор ёрқин кўрсатиб берди. Таъкидланганидек, ичиқора одам раҳбар бўлолмайди. Юксак лавозимли киши кечиримли бўлиши, билмай, хато қилган ходимларга хатосини тузатишга имкон яратиши зарур.

Юртбошимизнинг шахсий ташаббуси билан ўғрилар, кисовурлар, безориларга қарши кескин кураш бошланганлиги ўз самарасини берди. Одамлар эркин нафас олабошладилар. Афсуски, ҳали ҳуқуқни ҳимоя қилиш ходимлари ўртасида ишларни хаспўшлаш, яшириб юбориш ҳоллари юз бермоқда. **«Пора олиб суднинг қора курсисида ўтирганлар сафида ҳуқуқий ва маъмурий идораларнинг ходимлари борлиги кечирилмас ҳолдир. Улар муқаддас вазифани бажаришга киришишдан олдин берган қасамёдларини ҳам жиғилдонга уриб юборишган».** Сессия минбаридан айтилган ана шу аччиқ сўзлар соҳа кишиларига катта сабоқ бўлиши керак.

Шундай мулоҳазам бор, матбуотимизда ажойиб раҳбарларимиз ҳақида яхши мақолалар бериб борилаяпти. Лекин қаҳрамон оиласидаги муҳит, унинг ота-онага, фарзандларига бўлган муносабати кўпда назардан четда қолади. Ахир, ота-онаси рози инсондан худо ҳам рози, деб бекорга айтишмайди. Яхши раҳбар — чин падар. Иккиюзламачи, калондимоғ, хато ва камчиликларни бошқаларга ағдарадиган кимсалардан худо асрасин.

Мамлакат агросаноат мажмуи ходимлари Президентимиз Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Конституциясининг бир йиллигига бағишланган тантанали йиғилишда ҳамда халқ депутатлари Тошкент вилоят кенгаши сессиясида сўзлаган нутқларини зўр қизиқиш билан ўқиб-ўрганиб, ўзларига тегишли хулосалар чиқаришмоқда

Жасур, матонатли раҳбар элнинг дуосини олади. Масъулиятни англамайдиган, мақтовни ўзи олиб, хато ва камчиликларни бошқаларга ағдарадиган, тили бошқа-ю, дили бошқа кимсалардан худо сақласин.

БИР ФАРМОН МЕВАСИ

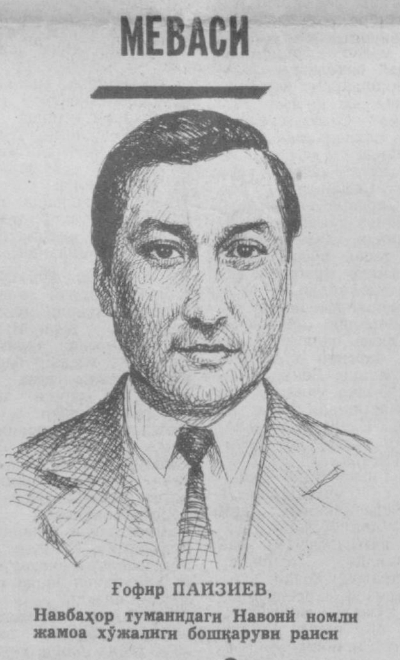

Ғофир ПАИЗИЕВ,
Навбаҳор туманидаги Навоий номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси

◎

Деҳқончиликда ишнинг оғири қуйи бўғинларда ишлаётган раҳбарлар ва мутахассислар зиммасига тушади. Бригадир, агроном умуман тиним нималигини билмайди. 4-бригадамизга моҳир ташкилотчи Ҳамро Ходиев етакчилик қилади. У пахтачиликнинг пири, бағоят камсуқум инсон. Қачон қараманг эгат оралаб юрганини кўрасиз. Қишда эса енг шимариб маҳаллий ўғит жамғаради. Шогирдлари ҳақида алоҳида қайғуради. Бирортанинг бошига ташвиш тушса бригадир елиб-югуриб дардига малҳам бўлади. Шу боисдан Ҳамро ака учун колхозчилар жонларини беришга тайёр. Ҳамма садоқатини амалий ишда кўрсатди. Аҳил жамоа бу йил ҳар гектар ўта шўрланган, берч ердан 38 центнердан оқ олтин йиғиштириб олди. Зиёдулла Усмонов, Эшмурод Жабборов каби саркорлар ҳақида ҳам илиқ гапларни айтиш мумкин.

Ҳал қилувчи бўғинларда ишлаётган бу фидойиларнинг ажойиб фазилати шундаки, чуқур билим, катта тажрибага эга бўлсаларда ҳамиша мутахассислар, отахонлар билан баҳамжиҳат иш юритишади. Муҳим тадбирларда янглишиш гуноҳи азим деб билишади. Буни шунинг учун айтаяпманки, жорий йилда республикадаги жуда кўп хўжаликларда ёғингарчилик баҳонасида кўчатлари туппа-тузук майдонларда ҳам қайта-қайта чигит экилди. Оқибатда сараланган, ўта сифатли чигит қолиб, энг паст нав чигитга умид боғлашди. Сентябрь ойида ҳам ғўза суғорилди. Пировард натижада кузакда ер чизиб қолинди.

Бошқарув раиси этиб сайланганимга уч йил бўлди. Яхшиларга суянаяпман. Раҳбарнинг обрў-эътибори Тошкент вилоят кенгаши сессиясида таъкидланганидек, пўрим кийиниши, савлату салобати билан эмас, балки етим-есирларга, ногиронларга, муҳтожларга, кексаларга меҳрибонлиги билан ўлчанишини яхши тушунаман. Мақсадга эришишда Президентимиз фармонлари муҳим омил бўлаяпти. Кейинги икки йил ичида 200 та ажойиб уй қурилди. Меҳнатдан бахт-иқбол топаётган миришкорлар — Бобоқул Ходиев, Ориф Шодиев, Абдуваҳоб Соҳибназаров каби колхозчилар ҳовли тўйини ўтказишди. 30 километрга газ қувурлари ётқизилди. Айни кунларда Пахта, Азамат, Юлдуз, Карвон қишлоқларини газлаштириш уюшқоқлик билан олиб борилаяпти. Янги йил арафасида яна 300 хонадонда зангори олов ёнади. Бунёдкорлик ишларини жонлантириш мақсадида йирик ғишт заводи қураяпмиз. Мева қуритиш цехи ишга тушганлиги кўпчиликни қувонтирди.

Ишончни оқлаб режаларни ортиғи билан бажаришга эришаётганлигимдан ғоят бахтлиман. Ҳал қилувчи дамларда Охунбобоев номли, «Гигант», «Янгиқўрғон» давлат хўжаликларининг дарғаларидан мадад олаяпман. Одамлар яхшини қадрлай билишади. Қуруқ сўздан нарига ўтмайдиганларнинг эса энди бозори қайтди. Шу боис районимизда иқтидорли, ташаббускор ёшлар сафи кенгаймоқда. Ишбилармонлар ҳам кўпаймоқда. 90 га яқин фермер кўплаб сут, гўшт етказиб бераяпти. Ҳозир талаб катта. Раҳбар энг камида битта касбу ҳунар негизини билиши, шу касб эгаси сифатида бошқаларга устозлик қилаоладиган даражада бўлиши шарт. Маданият, аҳлоқ-одоб масалалари ҳам энг муҳим нарсалардир.

Раҳбари чинакам юртпарвар, ватанпарвар бўлмаган жойда иш олға силжимайди, эл-юрт ташвишини ўз ташвиши деб қабул қиладиган, эл дарди билан ёниб яшайдиган инсонгина халқ ҳурматига лойиқ бўлади.

МЕҲР-МУРУВВАТЛИ КАМ БЎЛМАЙДИ

Зойиржон МИРСАИДОВ,
Косонсой районидаги Ёзқули Худойбердиев номли давлат хўжалиги директори

◎

Одамлар жуда синчков. Биргина тадбирнинг ўзида баҳойингизни белгилаб қўйишади. Ҳар ким миллати, касби, мансабидан қатъий назар кўнгли нозик, боши фалакка тенг мағрур инсондир. Фаолиятимнинг биринчи кунлариданоқ боқувчисиз оилаларга, ногиронларга, муҳтожларга алоҳида эътибор қаратдим. Шароити оғир оилаларга 1 миллион сўм атрофида ёрдам пули ажратилди. Қатор Улуғ Ватан уруши қатнашчилари уйларига иситиш тармоқлари ўрнатиб берилди.

Хўжалик асосан тўртта қишлоқлардан иборат. Улар юз фоиз газлаштирилди. Аҳоли талаби инобатга олиниб 5 та сартарошхона, 4 та қассобхона, ҳаммом хизмати намунали йўлга қўйилган. Республика олий ўқув юртларида таълим олаётган талабаларимизни оталиққа олдик. Уларга моддий ёрдам кўрсатилмоқда. Ҳар йили аҳолига арзон нархда буғдой тарқатилаяпти. Одамлар мушкулини осон қилишда А. Чўлпонов, М. Юнусов, К. Нарзуллаев, Н. Исмоилов каби жонкуярларнинг ҳиссаси катта.

Тошкент вилоят кенгаши сессиясида нутқ сўзлаган Президентимиз И. А. Каримов гўёки бизнинг ҳам камчиликларимизни рўй-рост кўрсатиб ўтгандек бўлди. Ислом Абдуғаниевич бу йил куз оғир келишини август ойида айтганларини ҳаммамиз билардик. Шунга қарамай айрим жамоаларнинг раҳбарлари қайсарлик билан аввалгидек бамайлихотир фаолият юритишди. Охирги 4—5 та кўсакни пиширамиз, деб қимматли вақтни бой беришди. Бунинг устига айримлар эркинликни нотўғри тушунишаяпти. Оқибат-натижада ким қайси навни хоҳласа ўшани экаяпти. Улар шароитга тўғри келадими йўқми, бу билан ҳеч кимнинг иши йўқ. Таъкидлаш жоиз, бу йил наманганлик заршунослар матонат кўрсатиб ишлашди. Хусусан хўжалигимиз заршунослари вақтдан, мавжуд имкониятдан унумли фойдаланиб зафар қучдилар. Давлатга 5 минг тоннадан ортиқ қимматли хом ашё топширилди. Даромадимиз ҳар йилгидан кўп бўлади.

Тошкентда вилоят ҳокимларининг ўринбосарлари, деҳқончилик-саноат мажмуи уюшмалари ҳамда «Ўзмевасабзавотузумсаноат» бирлашмалари бошлиқлари иштирокида ўтказилган йиғилишда пахта уруғчилиги билан боғлиқ долзарб масалалар зўр принципиаллик билан муҳокама этилганлиги яхши бўлди. Унда вилоят деҳқончилик-саноат мажмуи уюшмалари қошида уруғчилик бўлими ташкил этиш ва уруғчиликка ихтисослашган хўжаликларни рағбатлантириш юзасидан билдирилган таклифни биз ҳам қизғин қўллаб-қувватлаймиз.

Хўжалигимиз деҳқонлари умумхалқ Президент сайловидан кейинги икки йил ичида жуда кўп қувончли ўзгаришларнинг шоҳиди бўлишди. Барча севикли Ватанимизнинг асл фарзанди И. А. Каримов учун овоз бериб янглишмаганликларига тўла ишонч ҳосил қилди. Истиқлол туфайли, юртбошимиз олиб бораётган халқпарвар, доно сиёсат шарофати туфайли Ўзбекистон довруғи жаҳонга ёйилди. Бойликларимиз ўзимизга насиб этмоқда, анъаналар, қадриятимиз тикланмоқда. Жаҳон шоҳид, Президентлик бошқаруви ташкил этилгандан буён ўтган вақт мобайнида ўн йилларга татийдиган ишлар амалга оширилди. Энди ҳамма гап бир-биримизга ҳамкору ҳамжиҳат бўлиб сабр-қаноат, матонат ва журъат билан иш юритишимизга боғлиқ. Ўзбекистон келажаги буюк давлат эканлигига эндиликда ҳеч кимда шубҳа йўқ!

Бугун ўтказаётган сиёсатимиз аниқ, муддао равшан, тараққиёт дастуримиз мавжуд. Энди уларни амалга оширадиган, мустақиллигимиз ва халқимиз фаровонлиги йўлида фидойилик қила оладиган раҳбарлар керак.

ВАТАН ИШҚИ ДИЛИМДА

Ғофир МУҲАММАДЖОНОВ,
«Узпромгражданстрой» корпорациясига қарашли ихтисослашган 4-трест бригадаси бошлиғи

◎

Иноқ жамоамизда турли миллат вакиллари меҳнат қилишади. Ҳар бир қурувчи ўзига бир олам. Бригадир сифатида ўзимда чуқур масъулият ҳис этаман. Бунёдкорларнинг орзу интилишлари, яшаш шароитлари билан қизиқиб бораман. Лозим бўлганида амалий ёрдам ва мадад кўрсатамиз. Кўпчиликнинг кайфияти иш унуми, раҳбарнинг ташкилотчилигига, ўз касбининг нозик томонларини яхши билишига ҳамда инсоний фазилатларига кўп жиҳатдан боғлиқ. Бизда ҳар бир ишчи зўр кўтаринкилик билан ишлайди, ташаббуслар билан майдонга чиқади. Ихлос билан қуриб фойдаланишга топшираётган биноларимиз ўзининг бежиримлиги, пишиқ- пухталиги билан ажралиб туради. Яқинда Тошкент трактор заводининг қуюв цехини қуриб битказдик. Корхона ишчилари қанчалик хурсанд бўлишганини билсангиз эди.

Ҳур Ўзбекистон халқи танланган йўлдан дадил одимламоқда. Мустақиллик туфайли мамлакат ўзининг маънавий қадриятларини ва ақлий салоҳиятини тиклаш, иқтисодий соҳаларда туб ўзгаришлар, ижтимоий ҳимояни кўзда тутган ҳуқуқий демократик давлат пойдеворини қуриш даврига қадам қўйди. Демак, олдимизда ғоят масъулиятли вазифалар турибди. Мақсадга эришиш учун аввало ҳар бир раҳбар, мутахассис шахсий намуна кўрсатиши керак. Фикрим шуки, ўзини шу юрт фарзанди деб билувчи инсон уни не-не умидлар билан тарбиялаган, вояга етказган жамият олдидаги бурчини аъло даражада адо этиши керак. Президентимиз Ўзбекистон Конституциясининг бир йиллигига бағишланган тантанали йиғилишда сўзлаган нутқида таъкидлаганидек, ҳар биримиз: «шу давлат, шу жамият менга нима берди?», деб эмас, балки: «мен ўзим Ватанимга, эл-юртимга нима бердим?» деб ўйлашимиз ва шу ақида билан яшамоғимиз керак.

Бахтимиз қомусида қонун йўли билан мустаҳкамланганидек, Ўзбекистонда яшовчи ҳар бир шахс фуқаролик ҳуқуқига эга. Ҳеч ким фуқароликдан ёки фуқароликни ўзгартириш ҳуқуқидан маҳрум этилиши мумкин эмас. Умумэътироф этган қоидага кўра ҳар бир шахс фақат бир давлатнинг фуқароси бўла олади. Буни шунинг учун жонкуярлик билан таъкидлаяпманки, баъзи давлатларнинг айрим сиёсий раҳбарлари муайян бир миллат вакилларига икки фуқаролик ҳуқуқини бериш масаласини олға сурмоқдалар. Демак, равшанки, улар айрим миллатга мансуб шахсларнинг ҳуқуқларини тўлароқ ҳимоя этишни кўзда тутмоқдалар. Тантанали йиғилишда тўғри таъкидланди, аслида уларнинг мақсади бошқа — бизнинг ички ишларимизга аралашиш, мустақиллигимизни чеклаш, бизга шу йўл билан яна тазйиқ ўтказишга уринишдир.

Қатрада қуёш акс этганидек, бизнинг жамоамиз аъзолари ҳам буларнинг ҳаммасини яхши илғаб туришибди. Мустақиллик халқимизнинг асрий орзуси. Энди халқимизни ҳеч ким орқага қайтара олмайди!

Истиқлол ўз меваларини бермоқда. Расмий маълумотларга кўра ҳозир республикада 900 дан кўпроқ қўшма корхона жаҳондаги 65 мамлакатдан келган шериклари билан биргаликда фаолият юритаётир. Шунингдек, фақат хорижий сармоя билан барпо этилган 53 та корхона рўйхатга олинган. 1990 йилда республикада фақат 30 та қўшма корхона қайд этилган бўлса, улар шу йилдаёқ 310 тадан ошиб кетди. Демак, Ўзбекистонга қизиқиш тобора ортмоқда, яратувчилик меҳнати жўш урмоқда. Эртанги кунимизнинг қандай бўлиши ҳар биримизнинг нуқтаи назаримизга, кундалик меҳнатимиз самараларига боғлиқдир. Бас шундай экан, азиз Ватанимизнинг гуллаб-яшнаши учун бутун куч, билим ва маҳоратимизни ишга солайлик!

Саҳифани тайёрловчилар:
Неъмат ЁҚУБОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ.

ИШТИХОН ТЎЙГА ЧОРЛАЙДИ

ТУМАН ҲОКИМИ, ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ НОИБИ ТЎРАҚУЛ ЙЎЛДОШЕВ БИЛАН СУҲБАТ

— Тўрақул Йўлдошевич, биз Иштихонга келиб, ажойиб манзаранинг гувоҳи бўлдик: туман меҳнат аҳлининг руҳи тетик, кайфияти баланд.

— Мутлақо тўғри пайқабсиз. Халқимизда минг марта эшитгандан кўра, бир марта кўрган афзал, деган нақл бор. Бугунги барча саъй-ҳаракатимиз катта бир санага қаратилган. Иштихон тўй арафасида. Эрта-индин туманимизнинг 50 йиллигини нишонлаймиз.

Одамлар кайфиятига кўп нарса боғлиқ. Биз айни шу ҳақиқатни эътиборга олган ҳолда элимизнинг қувончу ташвишларига ҳамиша шерикмиз. Ҳа, ҳамма соҳада тўйга яраша тўёнамиз бор.

Туманимизда 150 мингдан ортиқ аҳоли яшайди. Аҳоли сони ҳар йили қарийб 6 минг кишига ўсаяпти. Бу — камида 3 минг оила дегани. Элга эл қўшилса — бойлик.

Туманимизнинг лафзи ҳалол меҳнаткашлари истиқболнинг ойдин йўлидан бораяпти. Бу — меҳнат, барча қувончлар йўлидир. Жорий йилда бултургидан 3,5 минг тонна ортиқ пахта тайёрланди. Ҳосилдорлик 26,6 центнерга тўғри келди. Бу ўтган йилга нисбатан 1,6 центнер кўп, демакдир.

Шуни айтиш керакки, Қорадарё соҳилидаги хўжаликларимиз учун йил, айниқса, оғир келди. Боиси — бу хўжаликларда ер ости суви яқин. Бунинг устига иссиқлик ҳарорати бу йил паст бўлди. Ҳосил айни пишиб етилган пайтга келиб қор ёғиши сурункали давом этди.

Тумандаги 12 та хўжалик пахта тайёрлаш режасини ошиғи билан адо этди. Бу ўринда Шариф Одилов номли, «Уч қаҳрамон», Охунбобоев номли, «Ҳақиқат», Улуғбек номли, Абдулла Бердиқулов номли, Элибой Қорабоев номли, Азиз Йўлдошев номли ва «Меҳнат-роҳат» жамоа хўжаликлари деҳқонларининг меҳнатини алоҳида қайд этиш лозим. Ташкилотчиликда ҳикмат кўп. «Уч қаҳрамон» жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси, Ўзбекистон халқ ноиби Очилой Мусаева, Охунбобоев номли ва Шариф Одилов номли жамоа хўжалиги бошқарувининг раислари Оллоёр Қиличев ва Абдураҳмон Ашировлар иқтидорли раҳбарга хос фаолият кўрсатмоқдалар.

— Республика Президентининг фармонлари туманингизга нималар берди?

— Ҳар қандай фармон ижроси билан кучли. Юртбошимизнинг «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат» деган халқчил ва ҳаққоний башорати устиворлик касб этмоқда. Фармонларга келсак, улар энг аввало меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялашда дастуриламал бўлиб хизмат қилмоқда. Президентимиз фармонига кўра режадаги ҳосилнинг 20 фоизи ва топшириқдан ортиқчасининг ҳаммаси хўжалик ихтиёрида қолдирилиши айни муддао бўлди. Бу хўжаликларнинг иқтисодий қувватини оширишга хизмат этади. Билъакс, 1993 йил ҳосилидан 1 минг 700 тоннаси туманимиз хўжаликлари ихтиёрида қолдирилди. Бу пахтани бугуннинг мезони билан баҳоласак, 2 миллиард сўм, демакдир.

Бу йил меҳнатга ҳақ тўлаш миқдори анча ошди. Кам даромадли оилалар, қариялар ва ёрдамга муҳтож кишилар ижтимоий муҳофазага олинди. Ҳар бир оилага уй-жой қуриш ва томорқа учун 25 сотихдан, жами йилига туман бўйича 750 гектар ер ажратилмоқда. Янги-янги уйлар, иморатлар қад ростламоқда, қишлоқлар кенгаймоқда.

Аҳолини табиий газ билан таъминлаш шу куннинг долзарб вазифасига айланган. 1990 йилда Иштихон шаҳримизнинг кичик бир қисми газлаштирилган эди, холос. 1994 йилда хўжаликларимизни юз фоиз газлаштиришни ният қилиб турибмиз. Бу йил 370 километр масофага газ қувурлари ётқизилди. 660 миллион сўм шу мақсадга сарфланди. Яна бу ишга 470 миллион сўм пул ўтказмоқчимиз.

Тўй йилида Иштихон тиббиёт билим юрти, 200 нафар ўғил-қизни қабул қиладиган болалар поликлиникаси, мактаблар ишга туширилди. Катта ҳажмда қўшимча синфхоналар қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Айни вақтда туманимиз ҳудудидаги Митан қўрғони шаҳар қиёфасини олмоқда. Бу ерда 60 ўринли туғруқхона, 220 ўринга мўлжалланган болалар шифохонаси, замонавий кинотеатр, 3 та қишлоқ шифокорлик амбулаторияси бунёд этилмоқда. Қўрғон билан Иштихон марказини боғловчи йўл кенгайтирилди. Ҳали ишлар қизғин давом этмоқда.

— Қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқлари қандай ривожланмоқда?

— Деҳқонни аввало Аллоҳ сийласин. Шунда унинг меҳнати баракали, рўзғори бут, дастурхони тўкин бўлади. Умуман, туманимизда аҳолини қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари билан тўлиқ ва арзон таъминлаш тадбирлари кўрилмоқда. Туманда ҳар йили давлатга минг тоннадан зиёд сабзавот, 23 минг тонна мева, 710 тонна картошка, 12 минг тонна узум сотилмоқда. 16 та хўжаликда чорвачилик фермалари хусусийлаштирилди.

— Қайта ишлаш саноатини ривожлантириш, умуман қишлоқда саноат корхоналарини барпо этиш қай даражада?

— Бу соҳада ҳам дадил қадамлар қўйилди. Маҳаллий саноат комбинати базасида акционерлик жамияти тузилди. Кейинги уч йил ичида 2 минг нафардан зиёд киши муқим иш жойига эга бўлди. Иштихон пахта тайёрлаш пункти қошида бир кеча-кундузда 120 тонна пахта ёғи ишлаб чиқарадиган «Рустами достон» хусусий корхонаси иш бошлади. Истеъмол бозорини тўлдиришга 78 та кичик корхона ва фермер хўжаликлари муносиб улуш қўшаяпти. Яқинда бизда Покистон билан ҳамкорликда терини қайта ишлайдиган қўшма корхона иш бошлайди. Мурод Жўраев номли жамоа хўжалиги ҳудудидаги мева-сабзавот консервалари тайёрлаш корхонаси тўла қувват билан ишлаб турибди. Йилига 12,5 миллион дона пишиқ ғишт ишлаб чиқарадиган 3 та завод ишлаяпти. Иккита оҳак цехи ва иккита карбид тайёрлаш цехи фаолият кўрсатаяпти. 116 гектар майдонда тераккор барпо этдик.

— Тўй тантаналарига қандай тайёргалик кўрилди?

— Суҳбатимизнинг бошида айтганимдек, туман ташкил топганлигининг 50 йиллиги катта воқеа сифатида нишонланади. Суворийларни кўпкарида совринлар кутмоқда. Республикамизнинг шаҳар ва вилоятларидан меҳмонлар таклиф этилган. Санъаткорларнинг катта гуруҳи тўй тантаналарига файз бағишлайди. Элга катта дастурхон ёзилади. Тўй куни қариялар, беморлар ҳам меҳр-мурувват қуршовида бўлишади. Тошкентда чоп этилган рангли-суратли «Иштихон» китоб-мажмуаси меҳмонларда туманимиз ҳаётини тўла тасаввур этишида кўмаклашади, деб ўйлайман. Иштихонлик 40 дан ортиқ ижодкорнинг «Довон ошган авлодлар» тўплами чоп этилмоқда.

Қўлимиз кўксимизда: «Тантанали даврамизга марҳабо!!».

Суҳбатдош:
Абдулла ТУРДИЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

Замон тадбиркорга кулиб боқмоқда. Ҳозир эркин меҳнат билан шуғулланишга кенг йўл очиб берилган. Жўра Бобожонов Шофрикон районида якка тартибда ишлаш учун кичик корхона очиб, ўймакорлик билан шуғулланмоқда. У ясаган безакли уй эшиклари, дарвоза, хонтахта каби рўзғор буюмлари аҳолига манзур бўлмоқда.

СУРАТДА: ўймакор эшиклар устаси Жўра Бобожонов иш устида.

К. КАРИМОВ олган сурат.

ХОРАЗМ ТАЖРИБАСИ

Хоразм деганда аввало кўз олдимизда меҳнаткаш, танти, энг муҳими, санъаткор халқ намоён бўлади. Воҳа одамлари нафақат санъатга, шунингдек, ерда гавҳар ундиришга ҳам моҳир. Улар жорий йилда етиштирилган «оқ олтин»ни қисқа муддатда йиғиб-териб олишда карвонбошиликни қўлдан бермай келишди. Республикада биринчи бўлиб йиллик пахта тайёрлаш режасини шараф билан бажардилар. Давлат қабул пунктларига 360 минг тоннадан зиёд юқори сифатли хом ашё топширилди. Дўстлик, Янгиариқ, Хива, Гурлан, Боғот, Янгибозор районлари маррага биринчилардан бўлиб етиб келдилар. Унлаб жамоа хўжаликлари эса биринчи теримнинг ўзидаёқ йиллик режани уддалашди.

Ҳар соҳада биринчи бўлиш шарафли. У инсонга руҳ, мадад бағишлайди. Ғайрат-шижоатни кучайтиради. Меҳнат қилган элда азиз дейдилар. Астойдил ишлаган ҳеч қачон ютқазмайди. Унинг меҳатини аввало ернинг ўзи тақдирлайди. Зеро, элни ер боқади. Ерни парваришлаш эса деҳқонга боғлиқ. Деҳқон ерни алдамаса, ер ҳам деҳқонни алдамайди. Буни ҳар бир хоразмлик миришкор яхши билади. Шу сабаб у эртанги кунга ишонч билан қарайди. Умид ва ишонч эса инсонга мадад беради. Юртбошимизнинг табригида шундай дейилган: «Хоразмлик пахтакорларнинг теримда қатнашган ҳар бир кексаю ёшининг бу йилги ибратли шаҳду-шижоати таҳсинга сазовордир».

Хоразмликлар режани 117 фоизга бажаришга муваффақ бўлишди. Хўш, эришилган ютуқнинг асосий омиллари нимада? Қуйида воҳа миришкорларининг бу йилги пахта етиштиришдаги тажрибаси ва мавжуд ички имкониятлардан қандай фойдаланганликлари хусусида сўз юритилди.

Маркс ЖУМАНИЁЗОВ,
Хоразм вилояти ҳокими

Бу йил вилоятимиз пахтакорлари эзгу ният билан 113 минг гектар майдонга барака уруғи қадашган эди. Чигит экиш қулай агротехник муддатларда тугалланди. Ғўза қатор ораларига ишлов берилаётган, озиқлантириш, яганалаш ишлари қизғин олиб борилаётган бир пайтда табиий офат юз берди. Май ойининг бошларида бўлиб ўтган кучли ёмғир, изғирин шамол ва ҳаво ҳароратининг кескин пасайиши экинларга катта зарар етказди. Натижада 50 минг гектардан зиёд майдондаги ғўза ниҳолларини совуқ уриб кетди. Умумий майдоннинг олтидан бир қисми яроқсиз ҳолга келди ва чигит қайтадан экилди. Зарарланган майдонларнинг бир қисмига қўлда чигит қадалди.

Миришкорларимиз бу тадбирни қисқа фурсатда ниҳоясига етказишди. Ғўзаларни серҳосил қилиб ўстириш пахтакорларнинг диққат марказида бўлди. Қилинган меҳнатнинг самараси дастлабки натижаларни бера бошлади. 4 август куни биринчи пахта очилди.

19 октябрь куни — 39 иш кунида вилоятимиз деҳқонлари пахта тайёрлаш йиллик режасини шараф билан бажардилар. Ҳосилдорлик 32 центнерга етди.

Ютуқнинг асосий сабабларидан бири — жойларда илғор технология қўлланилди ва энг муҳими алмашлаб экишга риоя қилинди. Ўтган йили ҳар бир жамоа хўжалигида 150—250 гектар ерга шоли экилган эди. Жорий йилда бу майдонларда пахта етиштирилди. Бу эса ҳосилдорликни оширишда муҳим омил бўлди. Илгари экилиб келинаётган пахта майдонига бир йил дон экилса, ҳосилдорлик 5—6 центнерга кўтарилишининг амалда гувоҳи бўлдик. Иқтисодий ислоҳотлар амалга оширилаётган ҳозирги пайтда ердан фойдаланишни тартибга солиш муҳимдир. Шу сабаб ҳар гектар ердан кўпроқ ҳосил олишни таъминловчи деҳқончилик тартиби жорий қилинди. Вилоятда кўпгина хўжаликларда меҳнат унумдорлиги сезиларли даражада ошди.

Йиғим-теримда иштирок этган теримчилар ва ёрдамчилар учун қулай имкониятлар яратилгани ҳақларининг ўз вақтида бериб борилиши муҳим аҳамиятга эга бўлди. Деҳқонларнинг моддий манфаатдорлигини кўзлаб, уларга 8 минг тонна ўсимлик ёғи, чорвалари учун 41 минг тонна шелуха ва шрот берилди.

Илғорликнинг яна бир калити вилоятимиз далаларига янги серҳосил, касалликларга чидамли навларнинг кириб келганидадир. Маълумки, воҳада кўп йиллардан буён IV тип тола берадиган 175-Ф ва V типга мансуб «Қизилравот» навлари экиб келинарди. Бу навлар анча эскириб, кўплаб касалликларга, айниқса, вилтга қаттиқ чалина бошлади. Натижада пахта ҳосили камайиб, тола сифати пасайиб кетди.

Бунинг олдини олиш мақсадида жорий йили 15 минг гектар майдонга «Бухоро-6», 4,5 минг гектар ерга «С-6530» ва 3,3 минг гектарга «Наманган-77» навлари экилди. Бу навлар вилоятимиз шароитида янги бўлганлиги учун уларнинг агротехникаси деҳқонларимизга бир неча марта тушунтириб чиқилди. Ҳар бир бригада бошлиғига шу навларнинг хусусиятлари батафсил ўргатилди. Натижа ёмон бўлмади. Мўл ҳосил олишга эришилди.

Бундан ташқари «Ан—Ўзбекистон 35», «Хоразм-126», «Юлдуз» навлари ҳам экиш режалаштирилмоқда. Вилт касали пахта-беда алмашлаб экишни жорий қилганда ҳам, навларни тез-тез алмаштириб турганда ҳам кескин йўқ бўлиб кетмаслиги, ерларга бу касал замбуруғи кўплаб тарқалганини ҳисобга олиб бошқача йўл тутишга қарор қилинди. Буғдой-пахта алмашлаб экишни йўлга қўйиш вилт касали камайишига, тупроқ ҳолатини яхшиланишига олиб келувчи асосий омил эканини кўрсатди. Биз бу усулни асосий мезон қилиб белгилаб олдик.

Ҳозирги кунда шоли-пахта алмашлаб экишнинг илмий асосланган тизими ишлаб чиқилмоқда. Биринчи навбатда дончиликка ихтисослашган хўжаликларда бу тадбир амалга оширилди. Далаларда шоли-пахта алмашлаб экиш тадбири қўлланилгани жуда яхши самара бера бошлади.

Илгари экишдан олдин ерга маҳаллий ўғит беришга кам эътибор қаратиларди. Бу йил чигит барча майдонларга ўғитсиз экилмади. Бунинг самараси жуда яхши бўлди. Шу билан бирга ғўза қатор ораларига дастлабки ишлов беришда ҳам минерал ўғитлар ишлатилди. Ғўзани сувга қондириш ҳам эрта тугалланди. Бундай усулни қўллаш пахтанинг серҳосил ва эрта пишиб етилишига, толанинг сифатли бўлишига имкон туғдирди. Август бошидаёқ пахта очила бошлади. Натижада хом ашёнинг асосий қисмини юқори навларга сотишга эришилди.

Воҳада қишлоқ хўжалиги ислоҳоти ўз самарасини бераяпти. Чорва маҳсулотлари олиш ўтган йилдагидан анча юқори бўлди. Сабзавот-полиз экинлари етиштириш режалари ҳам ошириб бажарилди. Вилоятда 120 минг тонна шоли олинди. Шундан 65 минг тоннадан зиёди давлатга сотилди. Олинган даромад 10 миллиард сўмдан зиёд бўлди. Хуллас, ердан унумли фойдаланиш натижасида ризқ-рўзимиз кўпаймоқда.

Мамлакатимизнинг сиёсий ва иқтисодий қудратини белгиловчи пахтадан мўл ҳосил олган миришкорларимиз юзида табассум балқимоқда. Худога шукр, деҳқонларимиз тўккан тер зое кетмади. Қишлоқ хўжлик тадбирларини барвақт бажариш ўз самарасини кўрсатди. Шуни ҳисобга олган деҳқонларимиз келгуси йил ҳосили учун пухта замин тайёрлаш учун кузги-қишки дала ишларини қизғин олиб бормоқдалар.

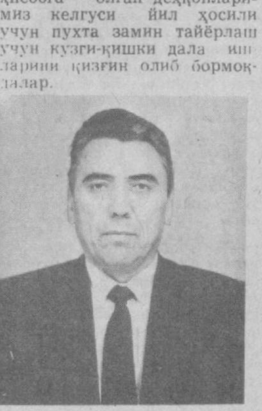

Рўзибой БОЛТАЕВ,
Боғот район деҳқончилик-саноат уюшмаси раиси

РАЙОНИМИЗ ҳудуди Амударё қирғоқларидан бошланиб, Қорақум этакларига туташиб кетади. Умумий экин майдони 17442 гектар. Асосан пахтачиликка ихтисослашган. Олдинги йилларда пахта майдонлари алмашлаб экилмасди. Натижада пахта ҳосилдорлиги йилдан-йилга пасайиб кетди.

Бу йил пахта —шоли-буғдой алмашлаб экиш тизими жорий қилинди. 5 минг гектар вилт билан зарарланган майдонлар икки йил давомида шоли ва буғдой билан алмашлаб экилди. Кейинги пайтларда хўжаликларда ҳосилдорлик 24 центнердан 33 центнерга кўтарилди. Жорий йилда давлатга 32 минг тоннадан зиёд қимматли хом ашё етказиб берилди. Ҳамма жамоа ва ижара хўжаликлари йиллик режани бажардилар.

«Боғот», «Ўзбекистон», И. Дўсов номли жамоа хўжаликларида ҳосилдорлик 36—40 центнерни ташкил этди.

Шоли ўрнига экилган майдонларда пахта ҳосилдорлиги 45—50 центнергача кўтарилди. «Боғот» жамоа хўжалигининг ғўзапояни ерга майдалаб ташлаб кузги шудгор қилиш тажрибаси бошқа хўжаликларда ҳам оммалаштирилди. Экишдан олдин фосфорли ўғитнинг йиллик нормасидан 70 фоизи, азотли ўғитнинг 30 фоизи сепилди.

Ҳосилдорлик омилларидан яна бири—ерларни сифатли текислашдир. Маълумки, Хоразм шароитида ер ости суви 1,5—2 метр, айрим майдонларда ҳатто 1 метр чуқурликда жойлашган. Бунинг оқибатида шўрини ювишда катта қийинчиликларга дуч келинмоқда. Кейинги икки йил давомида ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш борасида тадбирлар ишлаб чиқилиб, Амударё қирғоқларида катта ишлар қилинмоқда.

Илгари ерларни суғоришда лойқа сувлардан фойдаланилар эди. Бу айниқса ернинг шўрини ювиш, ғўзанинг ўсишида яхши натижа берарди. Жорий йилда ҳам лойқа сувдан фойдаланиб, янги ўзлаштирилган майдонларда юқори ҳосил олишга эришилди.

Юқори натижага эришганлигимизнинг яна бир омили —ерга муносабат яхшиланганлигидадир. Бу йил 6483 та оила пудрат асосида иш олиб борди. Улар ўзларига бириктилган майдонлардаги экинларни меҳр билан парвариш қилиб, деярли барчаси ўз зиммасига олган мажбуриятларни ошириб бажардилар.

Шунингдек, буғдой, сабзавот, мева, узум, картошка тайёрлаш режалари ҳам ошиғи билан адо этилди.

Ҳозир далаларга кўплаб маҳаллий ўғит чиқарилмоқда. Ариқ-зовурлар тозаланиб, келгуси йил ҳосилига пухта замин яратилмоқда.

Шоназар ЖАББОРОВ,
Янгиариқ райони ҳокими

РАЙОНИМИЗ заршунослари жорий йилда 7850 гектар майдондан режадаги 29,4 центнер ўрнига 34,6 центнердан ҳосил олдилар. Давлатга 28 минг тоннадан зиёд пахта сотилди. Аваз Ўтар номли, «Остона», «Гулистон», 1-Май жамоа хўжаликлари режани 120—140 фоизга бажардилар.

Муваффақиятнинг асосий омилларидан бири республикамизда осойишталик ҳукмронлиги бўлса, иккинчиси халқимизнинг эртанги кунга ишончи борлигидадир.

Қишлоқ хўжалигида олиб борилаётган ислоҳотлар тобора чуқурлашаётган даврда ердан унумли фойдаланиш асосий вазифага айланиб бормоқда. Ишлаб-чиқаришнинг янги шакллари вужудга келтирилиб, меҳнат унумдорлигини ошириш давр талабидир.

Деҳқонларнинг машаққатли меҳнати эвазига кўзланган натижадан ҳам мўл ҳосил олишга эришилди. Бу йил алмашлаб экишга эътибор кучайтирилди. Шўр ювиш ишлари эртароқ амалга оширилди. Ҳар гектар ерга 20—30 тоннадан маҳаллий ўғит сепиб чиқилди. Ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ҳисобига ҳосилдорлик оширилди. Чигит экиш ҳам эрта бошланди. Район бўйича «Бухоро-6» ва «Наманган-77» навлари экилди.

Илғорлар тажрибасидан фойдаланиб, агротехник тадбирларни ўз муддатида сифатли қилиб ўтказилди. Пудратчидан тортиб раҳбаргача тинимсиз ишладилар. Ғўзани озиқлантириш, яганалаш, суғориш, парваришлаш каби ишлар уюшқоқлик билан олиб борилди.

Тер тўкиб қилинган меҳнат туфайли пахта эрта етилди. Йиғим-теримни уюшқоқлик билан ўтказиш учун тадбирлар белгиланди. Режадаги 20 фоиз ва ундан ортиқ ҳосилдан чиқадиган ёғ, шрот ва шелуха пудратчига арзон баҳода сотилиши тушунтирилди. Моддий манфаатдорлик туйғусида пудратчилар ғайрат-шижоат билан меҳнат қилдилар.

Пахта карвони бошланган кунноқ 10 нафар пудратчи режани бажарди. Уларга 25—30 минг сўмдан мукофот пули берилди. Биринчи бўлиб режани дўндирган бригадалар гилам ва битта қўчқор билан мукофотланди.

Мавсумда теримчиларга ун, ёғ, гуруч каби маҳсулотлар ўз вақтида етказиб турилди. Пахтанинг 90 фоизи қўлда териб олиниб юқори навларга сотилди.

Бозор иқтисодиётида тадбиркорлик билан иш юритиш лозим. Хўжаликлар ихтиёрида қолган режадаги 20 фоиз ва ундан зиёд тола ҳисобига 3 миллиард 100 миллион сўм даромад олиш мўлжалланмоқда. 5530 тонна чигит эса хўжаликларга тегишлидир. Шундан 995 тонна ёғ, 1660 тонна шелуха, 2600 тонна шрот ва 110 тонна совун ишлаб чиқарилиб, аҳолига таннарх баҳосида сотилади. Бундай тадбирни қўллаш аҳоли манфаатдорлигини оширади.

Районнинг бир томонини қумлоқ ерлар ташкил қилади. Ички резервлар ҳисобига Қорақум этакларини ўзлаштириш давом этмоқда. 1—1,5 минг гектар янги ер очиш режалаштирилаяпти. Аҳоли зичлигини эътиборга олиб яна битта янги жамоа хўжалиги ташкил этилаяпти.

Районимизда қишлоқ хўжалигини ислоҳ қилишга жиддий эътибор берилмоқда. «Янгиариқ» ҳамда асаларичилик давлат хўжаликлари мулкчиликнинг жамоа шаклига айлантирилди. 4 та чорвачилик фермаси хусусийлаштирилди. Қишлоққа енгил саноат кириб келмоқда. А. Ўтар номли жамоа хўжалигида пайпоқ тўқийдиган, «Остона» жамоа хўжалигида кийим-бош тайёрлайдиган ва бошқа кичик корхоналар ишлаб турибди. 4 та жамоа хўжаликларида гилам тўқиш цехлари очилди. Ҳар бир хўжаликда ғишт заводи мавжуд. Шунингдек, район марказида ип йигирув ва тўқув фабрикаси ишга туширилди. Жорий йилда район бўйича 1000 га яқин иш ўринлари очилди.

Районимиз меҳнаткашлари пахтачилик билан бир қаторда қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида ҳам катта муваффақиятга эришдилар. Шолидан 39—40 центнердан ҳосил олинди. Биргина, Ш. Рашидов номли жамоа хўжалигида 4,5 минг тонна шоли тайёрланди. Мева, сабзавот ва полиз экинларидан ҳам мўл ҳосил етиштирилиб, режалар ошиғи билан уддаланди.

Айни паллада ҳосилдан бўшаган ерлар пешма-пеш шудгор қилинмоқда. Майдонларнинг шўрини ювишга тайёргарлик кўрилаяпти. 34 километрли Янгиариқ каналини қайта таъмирлашга киришилди. Келгуси йил ҳосил тақдири тайёргарлик ишларига боғлиқлигини чуқур англаган деҳқонларимиз кузги-қишки дала ишларини жадал олиб боришяпти.

Отаназар ПИРНАЗАРОВ,
Хива районидаги
Огаҳий номли жамоа
хўжалиги раиси

1993 йил биз учун қувончли бўлди. 960 гектар майдондан режадаги 2800 тонна ўрнига 3500 тоннадан зиёд «оқ олтин» йиғиштириб олдик. Ҳосилдорлик 36,5 центнерга етди. Албатта, бу ўз-ўзидан бўлмади. Хўжалигимиз аъзоларининг бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилганликлари туфайли мўл ҳосил етиштирилди.

Йиғим-терим пайтида 200 нафарга яқин ёрдамчи колхозчиларга кўмак беришга келди. Улар 250 тоннадан зиёд пахта териб, хирмонимизга баракали улуш қўшдилар. Шариф Жуманиёзов, Раҳим Бекжонов, Комил Сафоев, Норжон Рўзматова бошлиқ бригадаларда режа 125—130 фоиз уддаланди. Пудратчилардан Олияжон Қурёзова, Норжон Сафоева, Ҳурмат Аниёзов, Баҳром Ибодуллаев, Сафо Отамуродовлар 42—46 центнердан ҳосил кўтардилар.

Хўжаликда алмашлаб экишни тўғри ташкил қилиш, шароитга мос илғор технологияни қўллаш мўлжалдагидан ортиқ ҳосил олишда муҳим аҳамият касб этди. Бундан ташқари далаларга кўплаб маҳаллий ўғит чиқарилиши мўл ҳосил учун замин ҳозирлади.

Пахтадан келадиган даромад 1 миллиард сўмдан ошаяпти. 1254 тонна пахтадан ишлаб чиқариладиган ёғ-совун, шелуха-шрот аҳолига арзон баҳода сотилмоқда.

Хўжаликда кичик корхоналар сони кўпаймоқда. Хива гиламчилик комбинати билан ҳамкорликда 120 ўринли ип йигирув фабрикаси ишга туширилди. Бу ерда ишни икки сменада ташкил қилиб, ишчилар сонини 200 га етказиш мўлжалланмоқда. Консерва цехимиз мавсумда 100 минг шартли банка маҳсулот ишлаб чиқараяпти.

Жамоамиз бошқа соҳаларда ҳам муваффақиятга эришди. Гўшт топшириш йиллик режаси 106 фоизга бажарилди. 120 гектар майдонга кузги буғдой экилди. Ҳозир келгуси йил ҳосили учун тайёргарлик ишлари бошлаб юборилган.

Ушбу материалларни «Қишлоқ ҳақиқати» жамоатчи мухбири Фарҳод МУҲАММАДИЕВ тайёрлади.

Олим минбари

ТУПРОҚ — ХАЗИНА

Ҳозирги пайтда қишлоқ хўжалигида фойдаланиладиган ер ва сув меъёрининг чекланганлиги улардан оқилона фойдаланиш ва нозneъмат хазинаси бўлган тупроқ унумдорлигини мунтасил ошириб боришни талаб этади.

Ўзбекистонда ҳайдаладиган ернинг 39 фоизи сув таъсирида ҳар хил даражада емирилган. Бунинг зарари ўлароқ фақатгина пахтачиликнинг ўзида йилига 200 минг тоннадан ортиқ ҳосилни йўқотаётирмиз. Айрим ҳолларда суғорма деҳқончилик олиб борилаётган ерларда сувдан оқилона фойдаланилмаслиги натижасида жар кенгайиб, катта-катта майдонлар ишдан чиқмоқда. Айниқса, тоғолди ва адирликларда суғориш ишлари кўпинча тупроқни муҳофаза қилмайдиган усулда — ораси чопиқ қилинадиган катта қияликлар йўналиши бўйича жўяк тортиб, чигит экиш туфайли тез ва кўплаб жарликларнинг пайдо бўлиши кузатилмоқда.

1991 йили тупроқ емирилиши ва бузилишининг олдини олиш мақсадида Наманган вилоятининг Чортоқ районида тадқиқот ишларига киришилди. Зеро, Чортоқ — тоғолди даҳаси ҳисобланиб, адирли, деҳқончилик учун мураккаб ер юзасига эга. У денгиз сатҳидан 600 — 1100 метр баландликка жойлашган. Тупроғи ўртача, енгил, қумоқ таркибли, ўта ювилишга мойил, бўз тупроқ.

Эрозияга учраётган майдонлар, жаролди атрофларини ҳам қўшиб ҳисоблаганда, 800 — 900 гектарни ташкил этади. Ҳозирги кунда «Чортоқ», «Фарғона», Ҳамид Олимжон номли хўжаликларига қарашли майдонларда эрозияга учраган ерлар жуда кўп. Бунинг устига хўжаликларда суғориш шохобчаларининг носозликлари туфайли деҳқонлар экинларни суғоришни меъёрда тез ва соз ўтказа олишмаётир.

Ноҳия мутахассислари тупроқ эрозиясига қарши илмий ечимларни, чора-тадбирларни амалий ишда сусткашлик билан қўллашмоқда. Шуни таъкидлаб айтиш керакки, катта қияликка эга бўлган (беткай) ёнбағирларда пахта ўрнига боғ-роғлар барпо этиш мақсадга мувофиқдир.

Барча адирликда зинапоя усулида боғ ташкил этиш, қияликлардаги ҳайдаладиган ерларга чопиқ кўп талаб этмайдиган мевали дарахтларни экишни режалаштириш лозим. Хусусан «Чортоқ», «Фарғона», Ҳамид Олимжон номли, «Ўзбекистон», «Партия XXII съезди» жамоа хўжаликларида 300 гектардан ортиқроқ майдонга зинапоя усулида зудлик билан боғ ташкил этиш зарур.

Бундан ташқари, тупроқ эрозиясига қарши зарарсиз кимёвий (К—9, хлорелла, бентонит) каби препаратлардан унумли фойдаланиш керак.

ЎзФА тупроқшунослик ва агрокимё илмгоҳи олимлари бу борада қадоққўл деҳқонларимизга зарур ёрдам кўрсатишга доимо камарбастадирлар.

Н. ОТАХОНОВ,
катта илмий ходим, қишлоқ хўжалик фанлари номзоди.
А. ДАДАХЎЖАЕВ,
аспирант.

Ризқ-рўз сарчашмаси

ЭЗГУ НИЯТ БИЛАН

Ҳозир айни қиш. Чорвадор синовдан ўтаётган дамлар. Албатта, қайси хўжаликда мавсумга пухта ҳозирлик кўрилган, озуқа етарли миқдорда жамғарилган бўлса, ўша жойда барча иш кўнгилдагидек кетаверади. Маҳсулдорлик тушмайди, ортиқча чиқимга йўл қўйилмайди. Касбини севган, эъзозлаган чорвадор доим шунга амал қилади.

Бултурги қийинчиликлардан тегишли хулоса чиқариб, эрта баҳордаёқ камчиликларни бартараф этиш тадбирларини белгиладик. Акмал Икромов, Амир Темур номли хўжаликларда сифатли емиш ғамлашга эътибор кучайтирилди. Жониворлар парвариши илғорлар тажрибасига таянган ҳолда уюштирилди. Пировардида тармоқда аста-секин ўнгланиш кўринди.

Тўғри, бартараф этиш керак бўлган нуқсонлар ҳали бор. Мақсадимиз қолганларини тез орада тугатиш. 1992 йилга нисбатан 1993 йилда давлатга сут сотиш қарийб 200 тоннага кўпайди. Ҳар бир сигирдан маҳсулот олиш 140 килограммга кўтарилди. Наслчилик ишларини тўғри йўлга қўйганимиз туфайли ҳар юз бош сигирдан олинган бузоқ саккизтага ошди. Шунингдек, гўшт етиштириш ҳам кўпайди.

Халқимиз дастурхонига режадаги 435 тонна ўрнига 510 тонна гўшт етказиб бердик. Ҳар бир қорамолнинг ўртача тирик вазни мўлжалдагидан олти килограмм ортиқ бўлди. Сигирлар туёқ сонини режада белгиланган даражага етказдик. Говмишлардан сут соғиб олиш кўзланган миқдорга етди.

Ўтган йили чорвачилик маҳсулотлари етиштиришда қолоқ ҳисобланган Акмал Икромов номли, «Навбаҳор» ширкатлар уюшмалари давлатга сут сотиш йиллик режаларини муддатидан бурун бажаришди. Абдужабборов номли хўжалик азаматлари ҳам бу борадаги топшириқни шараф билан адо этдилар.

Туманимизда сидқидил меҳнат қилиб, юқори кўрсаткичларга эришаётган чорвадорлар кўп. «Навбаҳор» ширкатлар уюшмаси сигирсоғари Санамой Каримова йиллик режани саккиз ойдаёқ ўринлатди. У меҳнат баҳсида илғорликни қўлдан бермай декабрь ярмигача қарамоғидаги ҳар говмушдан 3 минг килограммдан маҳсулот топширди. Шу уюшмадан Ҳусан Бўтаев эса режани 10 ойда уддалади.

Шунингдек, Акмал Икромов номли хўжаликдан Гулсара Турсонова, Мадина Ғарипова, Амир Темур номли ширкатлар уюшмасидан Раҳима Мирзақулова, «Самарқанд»дан Зеби Искандарова сингари фидойи чорвадорлар ҳам йилни кўзланган натижаларга эришган ҳолда якунлашяпти. Бундай соҳа жонкуярлари номларини кўплаб келтириш мумкин. Улар касбдошларига ўрнак бўлаётган чорвадорлардир.

1994 йилга эзгу ниятлар ила қадам қўяяпмиз. Асосий мақсадимиз халқимиз дастурхонига мўл чорва маҳсулотлари тортиқ этиб, маъмурчиликка муносиб ҳисса қўшишдир.

Т. КАРИМОВ,
Пахтакор тумани деҳқончилик-саноат уюшмаси бош зоотехниги.

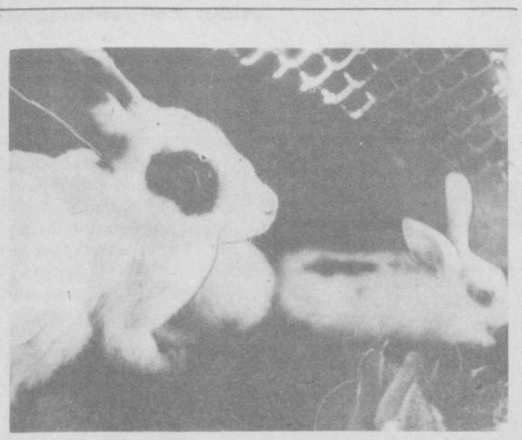

ФЕРМЕР ИБРАТИ

Фермер бўлиш осонмас. Оила фермасини ташкил этиб мол парваришлаш, маҳсулдорликни ошириб бориш учун фидокорона меҳнат, ташкилотчилик талаб этилади. Қудрат Мирзаев ҳақида гап кетганида сайхунободликлар қалбини фахр ҳис-туйғулари қамрайди. Боиси у эл дастурхонига ноз-неъмат етказиб берувчиларнинг олдинги сафида бормоқда. Қудрат ака оила аъзолари билан «Янгиобод» давлат хўжалигида биринчилардан бўлиб янгиликка қўл урди. Давлатдан қарз олиб 32 бош қорамол сотиб олди.

Дастлабки пайтларда қийин бўлди. Бахтига Наиммжон Наврўзов, Азим Хайруддинов, Қаҳрамон Қудратов каби молбоқарлар кечани кеча, кундузни-кундуз демай меҳнат қилишди. Молларни рацион асосида парваришлашда Фармон Мирзаевнинг ҳиссаси катта бўлди. Вақт ўтиши билан натижалар яхшилана борди. Ҳозир фермер хўжалиги кунига 500 килограммдан сут топширмоқда. Бўрдоқи моллар яхши семирмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг деҳқон (фермер) хўжаликларини янада ривожлантириш хусусидаги қарори шарофати билан янгилик ихлосмандларига кенг имкониятлар яратилди. Шу боис Қудрат ака шогирдлари билан отчилик, қуёнчилик, қўйчилик, ўрдакчиликни ҳам ривожлантиришга аҳд қилдилар. Дастлабки натижалар чаккимас.

Фермерлар яна бир хайрли ишга қўл уришди. Улар хўжалик ҳудудидаги болалар боғчаси тарбияланувчиларига кунига 25 килограммдан сут ҳадя этишмоқда. Ҳамжиҳатлик туфайли қишлов яхши ўтаяпти. Озуқа учун ажратилган 40 гектар ердан баракали емиш жамғарилганлиги асқотмоқда.

Ш. ҚУЛИБОЕВ.

СУРАТДА: фермер Қудрат Мирзаев шогирдлари парваришлаётган зотли қуёнлар.

Холмат МИРЗАКАРИМОВ олган сурат.

Умр сарҳисоби

Вилоят рўзномасида ишлаб юрган пайтим эди. Бир куни Бўка районидаги «Кўкорол» давлат хўжалигига бордим. Совхоз ҳаётини ёритиш керак эди. Катта йўл ёқасида автобусдан тушиб қолдим. Пахта ортган машиналар карвони совхоз йўлидан чиқиб пахта пункти сари қаторлашиб борарди. Йўл четидаги дўнгликда карвонга тикилиб турган район ижроия қўмитасининг раиси Рихси Қодиров билан саломлашдим.

— Бу ердан ким қанча пахта жўнатгани кўринади, — деди у жилмайиб.

Карвон ўтиб бўлгач, раис мени хирмонга бошлади. Қилинаётган ишлар, ютуқ ва камчиликлар хусусида гапирди. Саксон минг тонналик хирмон яратишни мўлжаллаётганини айтди. Керакли маълумотларни ёзиб олгач, раис билан хайрлашиб бошқа хўжаликларга жўнаб кетдим. Шундан сўнг раис билан тез-тез учрашиб, суҳбатлашиб турадиган бўлдик.

...Рихсихўжа Қодиров уруш арафасида Туркманистонда Н. қисмда солдатлик бурчини ўтаётган эди. Орадан кўп ўтмай у хизмат қилаётган қисм Калинин фронтига йўл олди. Икки йиллик ҳарбий тайёргарликдан ўтган жангчи Қодировни миномёт батареяси командири этиб тайинлашади. У жанггоҳларда фашист хандоқларини миномётдан ўққа тутарди. Ёвнинг ҳарбий техникасига катта талафот етказиб, ўзбек жангчиси шаънини кўтарарди. Ундаги ватанпарварлик руҳини, қолаверса, бошқаларга намуна кўрсатиб жанг қилаётганлигини кўрган қўмондонлик Рихси Қодировни фронт яқинидаги офицерлар мактабига ўқишга юборди. Ҳарбий мактабда машғулотларни аъло даражада ўзлаштирганлиги учун унга офицер унвони берилиб, мактабга мураббий қилиб олиб қолинди.

1946 йили Рихсихўжа ака кўксини жанговар орден ва медалларга тўлдириб Тошкентга қайтиб келди. Островский номли пионерлар уйи директорининг ўринбосари бўлиб ишлади. Шу вақтда қишлоқ хўжалигига ёрдам бериш учун сафарбарлик бошланди. Рихси Қодиров бу ташаббусга қўшилиб «Оққўрғон» совхозига партия ташкилоти котиби бўлиб борди. У совхозда ишларни жонлантириб юборди. Ташкилотчилиги, камсуқумлиги сабабли эл ҳурматига сазовор бўлди. 1952 йили Тошкент Олий партия мактабига ўқишга кириб, 1956 йили уни муваффақиятли тамомлади. Аввал Пискент районида райком котиби бўлди, кейинчалик Бўка райони ижроқўми раислигига сайланди.

Ўша пайтда Бўка янги ташкил этилган район эди. Бир томони Сирдарё соҳилига, иккинчи томони эса Пискент адирларига туташиб кетган воҳада иш қизғин тус олди. Эндиликда бу ерларда «Кўкорол», «Бахмал», «Гулистон», «Навбаҳор» ва бошқа жамоа ва давлат хўжаликлари бунёд этилиб, кўркам, обод қишлоқлар қад кўтарган.

Рихси ака билан йигирма беш йил ичида кўп марта мулоқотда бўлганман. Ҳар гал келганимда мени бир янги хўжаликка, обод қишлоққа, мевазор боғларга олиб борарди. Ҳамза номли жамоа хўжалигида халқ шоири Чори бахши яшайди. У асли қашқадарёлик. Чўлда чўпон бўлиб, дўмбира чертиб юрган бу бўз йигит оиласи билан Бўкага кўчиб келган ва шу ерда палак отиб қолиб кетган. Ҳозир ҳам дўмбира чертиб, термалар айтиб элюртни хушнуд этиб юрибди. Бу ерда Чори бахшига ўхшаган фидойи инсонлар кўп. Уларнинг сардори — Рихси Қодировни ҳамма ҳурмат билан оқсоқол деб чақиришади.

ОҚСОҚОЛ

Йигирма беш йил бир жойда раҳбарлик лавозимида ишлаш осон эмас. Рихси ака ўз меҳнати, ташкилотчилиги билан эл ҳурматига сазовор бўлган инсонлардан. У одамлар деб яшайди. Қишлоқларни ободонлаштиришни, аҳоли турмуш шароитини яхшилашни ўзининг бурчи деб билади. Бу борада бор билим ва тажрибасини ишга солди. Районда 30 минг гектар янги қўриқ ерлар экин майдонларига айлантирилди. Бир вақтлар кичкина, кўримсиз қишлоқ бўлган Бўка кўркам шаҳарга айланди. Бунда, албатта Рихси аканинг хизмати катта.

Рихсихўжа акани ҳозир ҳам ўзи хизмат қилган жойларга таклиф этиб туришади. У бугун 75 ёшга тўлди. Лекин ҳали бардам. Жамоат ишларида фаол қатнашиб келмоқда. Уруш ва меҳнат фахрийси Рихсихўжа ака Қодировни биз, қаламкаш дўстлари табаррук ёши билан муборакбод этамиз. Унга сиҳат-саломатлик, боқий умр тилаймиз.

Назармат ЭГАМНАЗАРОВ,
ёзувчи, уруш ва меҳнат фахрийси.

Орият, ғурур, масъулият

МАШАҚҚАТНИ ЕНГИБ МАРДОНА

Аслида деҳқонга ҳар томонлама қулай келган йил бўлмайди. Лекин 1993 йил миришкорни кўп синовлардан ўтказди. Мамлакатимизнинг баъзи минтақаларида пахта етиштириш жуда қийин кечди. Об-ҳаво тез-тез ўзгариб турди. Куз эрта тушди. Шундай бўлса-да, вазиятга қараб иш тутган, астойдил меҳнат қилган пахтакорлар муродларига етишди.

Ушбу мақоламиз Сирдарёда биринчилар қатори марранн забт этган икки хўжалик заршунослари тўғрисида.

ЗАРЕМ АКАНИНГ ЎЙЛАРИ

ЗАРЕМ аканинг асл касби қурувчилик. Анча йиллар Оқ олтин районидаги Усмон Юсупов номли, кейинчалик 17-совхозда капитал қурилиш бўлими бошлиғи вазифасида ишлади.

Ўшанда 1983 йилнинг баҳори эди. З. Ёқубов директор ҳузурига кирди. «Ҳар йили биз, қурувчилар ғўза чопиғи, яганасида қатнашамиз. Терим пайтида-ку охиригача биргамиз. Яхшиси бизга алоҳида ер беринг, ишлайлик», деди. Директор рози бўлди. Аввалига 70 гектар ер ажратди, май ойида у 200 гектарга етди. Бунёдкорлар ҳам ўз ишларини қилишди, ҳам ғўза парвариши билан шуғулланишди. Дала юмушларида тўртта механизатор уларга кўмаклашди. Йил охирида Зарем ака етакчи қурувчилар уялиб қолишмади. Режа 110 фоизга уддаланди.

Ноябрь ойида 710 гектарлик бўлим улар ихтиёрига ўтди. Олдинги йилдагидек у иккала вазифани бажарди. Совхозда қурилиш-таъмирлаш ишларига бош-қош бўлди, бўлимга раҳбарлик қилди. 500 гектар пахтазорнинг гектаридан 28 центнердан ҳосил йиғиштирилди. 1986 йилда ҳосилдорлик 34 центнерга чиқди.

Астойдил интилганга ўзи етказади, дейдилар. Зарем аканинг ҳалол меҳнатлари бирин-кетин мевасини бера бошлади. Элга танилди, раҳбарлар эътиборини тортди. Унга 1.400 гектарлик бўлимни топширишди. Бўлим заршунослари тўқсонинчи йили районда биринчилар қатори маррага етишди. Гектаридан 35 центнердан хирмон уйилди.

Довонлардан дадил ўтаётган уста пахтакорни Оқ олтин район ҳокими йўқлади. Январь ойи, далада иш кам, нима гап экан, деб борди. Ҳоким уни кулиб қаршилади. Ҳол-аҳвол сўради, сўнг хонада ўтирганларга бир-бир қараб: «Бобур номли жамоа хўжалиги бошқаруви раислигини олсангиз, деди. Бултур хўжаликда режа бажарилмади. Кўп соҳа ортга кетди. Шуни ўзингиз кўтарсангиз». Ёқубов тушундики, ҳоким узоқ ўйлаб, кенгашиб шу қарорга келган. Уни билади. Ишонишдими, оқлаш керак.

Енг шимариб ишга киришди. Хўжаликнинг бирон қарич ери назаридан четда қолмади, ҳаммасини айланиб чиқди. Баҳорда 1.681 гектар майдонга чигит қадалди. Ҳар бир тадбир муддатида сифатли ўтказилди. Теримга уюшқоқлик билан киришилди. Ўн тўрт иш кунида топшириқ адо этилди. Ҳар гектардан 22,8 центнердан дур териб олинди.

— Октябрь ойининг охирларида бошланган ёғингарчилик бизни қийнаб қўйди, — дейди раҳбар. Йўқса, ҳосилдорликни 26—27 центнерга етказардик. Икки ой муқаддам қўшни Усмон Юсупов номли хўжалик бизга қўшилди. Бобур номли ширкатлар уюшмаси деб аталади. Режаларимиз ҳам, ташвишларимиз ҳам энди шунга яраша. Ниятимиз бошлаган зафарли одимимизни дадил давом эттириш. Мустақил Ўзбекистон хазинасига муносиб улуш қўшиш. Ҳозир ғишт заводи, тегирмон, вермишел, лағмон ишлаб чиқарадиган цехлар қураяпмиз. Уй-жойлар кенгайтирилаяпти. Чорвани тартибга солиб, сўнг хусусийлаштирамиз. Аҳоли қўлидаги моллар зотини яхшилаймиз. Қишда тракторчиларнинг барини ўқитамиз. Фақат ҳайдашнимас, тузатишни, қандай асрашни ҳам билсин. Давлатники, бузилса тузатади, деган давр ўтди. Энди талонторожга йўл қўймайди. Чунки ўзиники, битта мурувати йўқолса, ўзи тушади. Биласиз, битта эҳтиёт қисм фалон пул. Яқинда яна 700 миллион сўмлик кредит олиб керакли техника харид қилдик.

Зарем ака шошмай, мулоҳаза ила сўзлайди. Гурунг орасида рақамларга кўз югуртирамиз. Бобур номли хўжаликда пилла, макка, ғалла, сабзавот режалари ошириб бажарилди. «Пахтанинг ўзидан бир миллиард икки юз миллион сўм даромад олишни кўзлаяпмиз, — дейди З. Ёқубов. — 1993 йилда деҳқоннинг ўртача ойлиги юз мингдан тушади. Деҳқонга энг кераги шу. Моддий манфаатдорлик ошгани сайин инсоннинг меҳнатга иштиёқи ортаверади...».

«ЧИНОБОД» ДЕҲҚОНЛАРИ

АҲМАДАЛИ ака чўлга илк келганида ёш йигит эди. Андижон пахтачилик институтини тугатиб, армия хизматини ўтаб қайтган мутахассисда ҳали тажриба қайда дейсиз. Унинг устига водийда туғилиб вояга етган, чўлнинг шароитига мослашмаган одам. Бахти бор экан. Фаолиятини машҳур пахтакор, ажойиб инсон, раҳматли Собиржон ака Сиддиқов раҳбарлик қилган хўжаликда бошлади. Механиклик қилди, кейин инженер этиб тайинланди. Кўзи пишди, тажриба орттирди.

Тиришқоқ, изланувчан мутахассисни 1974 йили «Андижон» совхозига ўтказишди. Бир ярим йил ишлагач, директор унга «бош инженерликни қабул қилсанг» деб гап очди. Иккиланди, ахир масъул вазифа, уддалаёлмаса... Устози Собиржон аканинг хабари бор экан, чақириб қўйди: «Сенга бир ишни топширишса, ҳеч иккиланмай, албатта эплашим шарт, деб киришишга ўрган. Чўчисанг, иккилансанг уддалаёлмай қолиб кетаверасан».

Устознинг ўгити далда бўлди. Ғайратига-ғайрат қўшилди, ўзига ишончи ортди. Каттанинг ҳурматини, кичикнинг иззатини ўрнига қўйиб муомала қилди, ишга солди. Лекин талабчанликни бўшаштирмади. Хуллас, 1982 йилгача «Андижон»да ишлади, ўзини кўрсатди.

Мана шу «Чинобод» совхози Собиржон Сиддиқовнинг ташаббуси, ғайрати билан ташкил этилди. Мутасадди идоралар бу ерларни ўзлаштиришни зиммасига олмаганда Собиржон ака уни совхоз ҳисобидан очди. Хўжаликка олти минг гектар ер ажратилди, Аҳмадали Ёқубов директор этиб тайинланди.

— У пайтда чироқ, сув, бошпана қайда дейсиз, — ҳикоя қилади А. Ёқубов. — Вагон, ертўлаларда яшаймиз. Йилдан йил ўзлаштирилган майдонларни кенгайтира бордик. Ҳозир 1,5 минг гектар суғориладиган еримиз бор. Худога шукр, халқимиз меҳнаткаш, аста-секин кўникишди. Уйли-жойли бўлишди. Ҳозир уюшмамизда 2300 аҳоли яшайди. Шундан 635 нафари далада ишлайди. Битта мактаб, иккита боғча, қишлоқ шифокорлик поликлиникаси ишлаб турибди. Яна икки қаватли уй, чойхона қуриляпти. Ўз кучимиз билан омборхона, марказий таъмирлаш устахонаси тикладик.

Ҳа, «Чинобод» заминида деҳқончилик қилиш оғир. Ерининг шароитини кўрган одам бунга амин бўлади. Тадбиркорлик, талай машаққатлар эвазига шу жойдан 1993 йилда мўлжалдагидан зиёда оқ олтин ундирилди. Биринчи ноябргача йиллик режа 104 фоизга етган эди, афсус, кейинги бетиним ёғингарчиликлар терим мавсумини кўнгилдагидек тугатиш имконини бермади. Йўқса чинободликлар камида 110 фоизлик маррани кўзлаб ҳаракат қилишаётган эди. Шунингдек, бошқа соҳалардаги режаларни ҳам ортиғи билан ўринлатишди.

— Бир муаммо мени кўп ўйлатади, — сўзида давом этади раис. — Кўрдингиз, еримизнинг кадастр қуввати паст. Масалан, қўшни хўжалик гектаридан 30 центнердан ҳосил олади. Биз эса 15—20 центнердан. Шу ҳам қанча меҳнат, харажат эвазига, 30 центнер пахтани ўша жамоа айтайлик 450 минг сўмга сотади. Даромадининг ярмини деҳқонга беради. Биздаги 15—20 центнерга бўлса, 225—240 минг сўм атрофида пул тегади. Уни нимага сарфлашни билмаймиз. Шунинг учун ҳам жамоамизда ҳатто вагон уйчаларда яшаётганлар бор.

Энди ҳаётий бир мисол. Ёнимиздаги хўжаликда кимдир тўй қилса, 150 минг сўм тўёна берилади. Биз 20—50 мингдан оширолмаймиз. Хазина кўтармайди. Энг қадрдон дўстингиз ҳам юзингиздан ўтолмай бир-икки йил чидайди-да, сўнг «ошна узр, фалончи совхозга ўтсам, бола-чақа бор, ўзинг тушунасан бу ёғини» дейди. У ҳақ, негаки меҳнатига яраша даромад олишни хоҳлайди. Айтмоқчиманки, тегишли идоралар қаддимизни тутиб олишимизда ёрдам беришса...

А. Ёқубов куюниб узоқ гапирди. Яна мисоллар келтирди. Шу масала жиддий ўйлаб кўрилса ва ижобий ҳал этилса жуда яхши бўларди. Мақсад ўн йиллар муқаддам бошланган эзгу ишлар охирига етказилса. Майли, ҳозир қийин бўлар, насиб этса эртага ҳаммаси изига тушади.

Муҳими, одамларда шунга ишонч бор!

Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» махсус мухбири.

Риштон районидаги «Жалоер» жамоа хўжалигида чорвани қишдан беталафот олиб чиқиш учун пухта тайёргарлик кўрилди. Ҳар бир қорамол ҳисобига 16 озуқа бирлиги тайёрланди. Озуқабоп лавлагидан ҳам етарли жамғарилди. Жорий йилда мавжуд 120 бош сигирдан 105 бош соғлом бузоқ олишга эришилди. Улар алоҳида хоналарда парваришланди. Бу тажриба уларнинг касалликка чалинмай ўсишида муҳим аҳамиятга эга эканлигини кўрсатди.

Бузоқбоқар Кенжахон Раҳматиллаева қарамоғидаги 45 бузоқни яхши парваришлаяпти.

СУРАТДА: моҳир бузоқбоқар К. Раҳматиллаева.

Р. АКБАРАЛИЕВ олган сурат.

ВОРИСЛАР

Ваҳшиворнинг осмонга туташ қирларининг асл кўркини тунда томоша қилиш керак. Фақат оқшом чоғлари Навбулоқ, Сайрак адир, Чўпонучди чўққиларининг гўзал манзараси кўз олдингизда намоён бўлади. Чўпон-чўлиқларнинг ёқут чўғли ўчоқлари қошида тилсим тоғларнинг асрларни қаритган чўпчакларини тинглаш мумкин.

Биз ўлтирган оқ ўтовнинг эгаси — Олтинсой туманининг «Қўшчинор» жамоа хўжалиги бош чўпони Хушбоқ Намозов фариштали қариялардан. Дўмбирани Шоберди бахшидан кам сайратмайди. Яна бир таъриф: чорвадорлик унга ота мерос.

— Мактабда ўқимаганман, муштдайлигимдан отамнинг ёнида қўй боқдим, — деди Хушбоқ Намозов. — Қўлимда бўйимдан узун ирғай таёқ, яланг оёқ шудринг оралаб мол боқардим. Тўл мавсумида қўйларнинг орасида қўрада тунаган пайтларим кўп бўлган. Хулласи отарнинг ичида ўсдим. Худога шукр, ишлаб кам бўлмадим, эл-юрт ичида обрўйим баланд, молу давлатим ўзимга етарли, фарзандларим қобил.

Хушбоқ Намозовнинг отарида 900 бош эчки бор. Улоқ олиш режасини ошириб бажарди. «Қўшчинор» жамоа хўжалигида 1989 йилдан бери бош чўпон. Унгача тумандаги «Денов» давлат хўжалигида бош чўпон эди. Ўшанда умрида биринчи марта ота касбини ташламоқчи бўлди. Бу ҳақда чўпоннинг ўзи шундай ҳикоя қилади:

— Ўшанда хўжаликда марҳум Барот Рўзиев деган йигит зоотехник эди. Ҳар йили тўл олиш, жун қирқими режаларини ошириб, бажараман, камомад, чиқим йўқ. Ўша зоотехник бир куни олдимга келди. «Хушбоқ ака, режаларни ошириб бажарганингизга мукофотламоқчимиз. Хўжаликка битта «Мусобақа ғолиби» деган ҳужжат келган. Шунга сизнинг шарифингизни битдик. Суратга тушсангиз, тайёрлаб бераман», — деб қолди. Ўзи мукофот деган нарсага қизиқмас эдим. Тўғриси, унгача ҳам катта-кичик рағбатлантиришлар кўп бўлган. Аммо шунисига негадир дилим кетди. Севиниб район марказига бориб, суратга тушиб келдим.

Лавҳа

Тақдирни қарангки, шу орада зоотехнигимиз тўсатдан касалга йўлиқиб даволаниш учун Тошкентга кетди. Раҳматли касалхонадан қайтмади —ҳаётдан кўз юмди. Ҳужжатни сўрамадим, ҳеч кимдан. Бир куни ветеринар врачимиз Нурали Пардаев гап очиб қолди: ҳужжатингиз менда, оласиз. Хуллас, судраб юриб-юриб бермай кетди. Кор қилди. Йил ўн икки ой пода ҳайдаб юрсанг-да, бир парча қоғозга олишмаса, кўнгилга қаттиқ ботар экан. Шарт отарни топшириб юбордим.

Аммо танага сут билан кирган касбдан бирданига кўнгил узолмади. Ҳар ҳолда неча йил пода боқди, шунинг орқасидан бола-чақасини парваришлади. Шундай кунларнинг бирида бир воқеа рўй берди. «Денов» совхози шундай чўпонни қўлдан чиқарганидан хабар топган «Қўшчинор» хўжалигининг директори Бегали Мамараҳимов Ҳайрондара қишлоғига, чўпоннинг уйига борди. Бош чўпонликка таклиф қилди. «Йўқ, полвон, энди чўпонлик биздан ўтганга ўхшайди, боққа чиқиб ишласамми, деб турибман», — деди. Аммо директор ҳам бўш келмади. У қилди, бу қилди, Хушбоқ акани кўндириб совхозига олиб кетди.

Ўғиллари Маҳмуд, Абдулҳамид, Ўроллар ҳам яйловнинг ҳавосига ўрганиб қолишган эканми, қовоқ-тумшуқлари осилиб юришганди. Лочинлардай Чўпонучди яйловларига учдилар. Серўт қирларга ҳайдалган Хушбоқ аканинг эчкилари баҳорда дуркун ва соғлом улоқлар берди.

Ўшандан бери чўпоннинг аҳил оиласи яна яйловда. 18 жон бир қозондан овқатланади.

Декабрнинг тафтсиз қуёши Бойсунтоғнинг олачалпоқ чўққилари ортига ўтиб кетди. Жониворларнинг узоқ-узоқлардан маъраши элас-элас қулоққа чалина бошлади.

— Бизнинг эчкилар, — деди Хушбоқ ака. — Бугун эрталаб Ўрол отарни Навбулоққа ҳайдаб кетганди. Абдулҳамиднинг касби—ветеринар. Врач қидириб овора бўлмаймиз. Ўқишни битиргач, ўзимизнинг отарда ишлаяпти. Тўққиз фарзандимнинг ҳаммаси чорвага ўқувли, худога шукр.

Абдуғаффор ОДИНАЕВ.

ШУДГОРЛАШ ҚИЗҒИН

Амударё районидаги «Қипчоқ» жамоа хўжалиги пахтакорлари учун жорий йил сербарака келди. Йиллик марра барвақт эгалланиб, режа 110 фоизга уддаланди. Мавжуд 1390 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил олинди.

Айни кунларда хўжалик деҳқонлари келгуси йил ҳосилига пухта тайёргарлик кўрмоқда. Майдонларни ғўзапоялардан тозалаш, маҳаллий ўғит чиқариш, ариқ ва зовурларни тартибга келтириш ишлари туғалланаяпти.

Раҳим Эракаев, Султон Ҳайтимбатов, Қарши Болтаев, Елғаш Жуманиёзов етакчилик қилишаётган бригадаларда эса шудгорлаш қизғин.

— Ер қанчалик чуқур шудгорланса, яхоб суви яхши сингиб боради. Йил бўйи чарчаган ер дам олади. Келгуси йил ҳосилига куч тўплайди. Баҳорда чигитни ернинг ўз намига ундириб олишга имкон туғилади, — дейди хўжалик бош ҳосилоти Раҳимбой Отажонов. — Буни яхши англаган тракторчиларимиздан Қувват Ҳайитбоев ва Мурод Эндирбоевлар кунига 10—12 гектар ерни сифатли шудгорлашмоқда. Ҳозиргача 219 гектар майдон чуқур ағдарилиб, яхоб суви беришга тайёр қилиб қўйилди.

Холмурод ОТАМУРОДОВ.

Х У Ш Х А Б А Р

ЖАМОА ХЎЖАЛИГИДА ГИЛАМ ЦЕХИ

Чортоқ туманидаги Навоий номли жамоа хўжалигида гилам ва палос чиқарадиган цех ишлай бошлади. Хўжаликнинг янги корхонаси 30 уй бекасини иш билан таъминлади. Цехнинг биринчи маҳсулоти янги йилда савдога чиқарилади, уни ҳамқишлоқлар арзон нархда сотиб олишлари мумкин.

Хўжаликда яқин орада трикотаж ишлаб чиқарадиган, сабзавот ва мевалар қуритиладиган цехлар очиш режалаштирилди.

ИШГА МАРҲАМАТ

Асака тумани Андижон вилоятидаги аҳоли энг зич жойлашган туман бўлиб, бу ерда иш билан таъминлаш доим долзарб муаммо бўлиб келган. Шу боисдан ҳам Солияхон Тошлонова номидаги жамоа хўжалигида пиллани қайта ишлаш, шунингдек, сабзавот ва мева консервалари ишлаб чиқариладиган цехларнинг ишга туширилиши муҳим воқеа бўлди. Натижада 170 киши доимий иш билан таъминланди. Мазкур хўжаликда дурадгорлик цехи, тегирмон, мойжувоз ҳам ишлаб турибди.

Туманнинг «Соҳибкор», «Навбаҳор» ва «Наврўз» жамоа хўжаликларида ҳам тикувчилик цехлари ва ғишт заводи қурилиб, янги иш жойлари яратилмоқда. Бу корхоналарда 200 киши, асосан ёшлар, ишга жойлаштирилди.

КИЧИК КОРХОНАЛАР

Бўз туманидаги «Озод» жамоа хўжалигида барпо этилган кичик корхоналарда гилам ва кийим-кечак ишлаб чиқарила бошланди. Уйида ўтирган аёлларнинг кўпчилиги иш билан таъминланди.

Хомашё муаммоси ҳал этилгач, бу корхоналарда иш жойларини икки баравардан зиёд кўпайтириш мўлжалланмоқда. Шу билан бирга савдо тармоқларига чиқариладиган зарур моллар ҳам кўпаяди.

БОШ ҲИСОБЧИЛАР ЙИҒИНИ

Тошкентда бозор иқтисодиётида «Бухгалтерия ҳисоби ва ҳисобот тузиш» мавзуида республика семинари бўлди. Уни Ўзбекистонда ташкил этилган бухгалтерлар ва тафтишчилар уюшмаси уюштирган.

Учрашув иштирокчилари — турли вазирликлар, концернлар, Тошкент шаҳри ва республика вилоятларидаги корхона ва ташкилотларнинг вакиллари йиллик молиявий ҳисобот тартибини такомиллаштириш уни жаҳон андозаларига мослаш хусусидаги таклифни муҳокама қилдилар. Улар, шунингдек, солиқ қонунчилигида кўзда тутилаётган ўзгаришлар билан ҳам танишдилар.

ОНАЛАР ВА БОЛАЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

...Шу куни Чирчиқ шаҳар туғруқхонасидан фарзандини бағрига босиб чиққан ўнлаб онага гуллар билан биргаликда оналар ва болаларга мўлжалланган тиббий дори қутилари ҳам топширилди. Бу дори қутиларида чақалоқни парвариш қилиш учун ҳамма нарса муҳайё эди.

Бу совға — «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармасининг ёш авлодга кўрсатаётган ғамхўрликларидан бири, холос. Республиканинг бошқа жойларидаги туғруқхоналарга ҳам 1750 дона ана шундай дори қутилари юборилди.

(ЎзА).

ОМАДЛИ ЙИЛ

Денов туманидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги учун жорий йил омадли келди. Тадбиркорлар об-ҳаво шароитини аниқ ҳисобга олдилар. Ғўза парваришидан тортиб то ҳосилни йиғиб-териб олгунгача бўлган юмушлар зўр уюшқоқлик билан олиб борилди. Муҳим ишда ялпи сафарбарлик таъминланди. Мутахассисларнинг таклифига кўра ёнилғидан тежаб-тергаб фойдаланилди. Қўл кучига эътибор кўчайди.

Сўнгги йилларда ички имкониятлар ишга солинаётганлиги туфайли илғор жамоаларда ҳосилдорлик гектарига 4—5 центнерга ошмоқда.

Қаерда раҳбар омилкор, ташаббускор бўлса, ўша ерда қувончли натижаларга эришилади. Бошқарув раиси Очилди Бобомуродов одамлар қалбига йўл топмоқда. Унинг ташкилотчилиги туфайли муаммолар жойида ҳал этилмоқда. Раҳбарнинг кайфияти аъло. Боиси бу йил ҳар қачонгидан кўп ҳосил етиштирилди. Демак, даромад ҳам шунга яраша. Бош ҳисобчининг айтишича, пахтачиликнинг ўзидан 200 миллион сўм даромад қилиниши кутилмоқда. Маблағнинг салмоқли қисми бунёдкорлик ишларига сарфланади.

— Янги йил арафасида ишчи ва хизматчиларга арзигулик совға ҳозирладик, — дейди Очилди ака. — Хонадонларимиз тўла газлаштириб бўлинди. Ҳамма уйларда энди зангори олов ёнади. Шунингдек, қишлоқ шифокорлик амбулаторияси, савдо дўкони ҳам ишга тушди, йўллар асфальтланди. Буларнинг ҳаммаси одамлар кайфиятига кайфият қўшмоқда.

Неъмат МИРЗАҚУЛОВ.
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

ҲАФТАЛИК КЎРСАТУВЛАР

Душанба, 27. XII

● ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Ёғоч ўймакорлиги». Телефильм.
18.20 «Бахтиёр». Фильм-концерт.
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Эълонлар.
19.25 «Шаҳар бедарвоза эмас».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг XIV сессияси олдидан.
21.40 «Ўзбекистон куйлагай». 1-қисм.
22.15 Бир асар тарихи. Муҳаммад Али. «Сарбадорлар».
23.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Бир лаҳза тўхтанг...». Фильм-концерт.
20.00 «Лаҳза». Хабарлар.
20.20 «Билиб қўйган яхши».
20.40 «Ёнғиндан сақланинг».
21.00 «Лаҳза». Хабарлар.

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 «Якшанба». Ахборот-публицистик кўрсатуви.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 Мультфильм.
9.30 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телесериал премьераси. 29-серия.
10.00 «Мавзу».
10.40 «Гардемаринлар, олға!» Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия.
12.00 Янгиликлар.

* * *

15.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
15.25 «Телемикст».
16.10 «Мусиқий башорат». Кўп серияли телефильм премьераси. 7-серия.
16.40 Болалар ва ўсмирлар учун телекўрсатувлар IV халқаро фестивалида соврин олган кўрсатувлар. «Майин қор ёғарди» [Вятка].
17.20 «Иқболи кулганда».
18.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
18.25 «Палитра».
18.55 «Ҳужжатлар ва тақдирлар».
19.10 «Гол».
19.40 «Ҳафтанинг акс-садоси».
20.10 «Қандай бой бўлиш мумкин!». Телевикторина.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телесериал премьераси. 29-серия.
21.55 «Спорт уик-энди».

«Янги студия» таништиради:

22.10 «Монтаж».
23.10 «Қинғир-қийшиқ эфир».
23.35 «TV—X».
00.35 «Видеоасс».
01.05 «Мен». Танаффус пайтида (24.00) — Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Россияда бизнес».
9.30 Тонгги концерт.
9.45 «К-2» таништиради, «Абзац».
10.40 «Ҳайвонот оламида».
11.40 Хонаки экран. «Нофелет қаерда?». Бадиий фильм.
13.00 Арбат уйи Андре Белов тақдирида.
13.30 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.55 «Ҳамла». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия (Канада).
14.55 «Телегазета».
15.00 «Ф. Федоровский». Ҳужжатли фильм.
15.20 «Пилигрим». Россия саёҳатлар бюроси.
16.05 Болалар учун янгиликлар.
16.20 «Рост» студияси.
16.55 «Қутқариш хизмати 911».
17.50 Спорт кўрсатуви.

18.00—20.30
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.30 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида.
21.00 Душанба куни детектив. «Жонни Уэйверлининг саргузашти». Бадиий фильм. «Эркюль Пуаро» сериалидан.

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.25 «Ҳақиқат онлари».
23.25 «Экзотика».
00.25 Қўғирчоқлар концерти.

Сешанба, 28. XII

● ЎзТВ I

6.30—9.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.00 «Мутлоқ устунлик билан». Болалар учун фильм.
10.10 «Оламни асранг».
10.50 «Ўлкамизда қиш». Кинопрограмма.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Кичкинтой» студияси. «Доно бобо даврасида».
18.40 «Осойишталик посбонлари».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Эълонлар.
19.25 «Хотира». Ўзбекистон халқ артисти Назира Алиева.
20.00 «Чимёнда бир кун». Телефильм.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг XIV сессиясида.
23.00 «Ўзбекистон куйлагай». 2-қисм.
23.35 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Зиё».
00.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.
20.10 «Илҳом». Тошкент хореография билим юрти ўқувчиларининг чиқиши.
20.55 «Алоқалар ва шартномалар».

«ОМАД» таништиради:

21.25 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Тингланг, томоша қилинг...».
9.40 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.30 Рус халқ қўшиқларини А. Литвиненко куйлайди.
10.40 «Гардемаринлар, олға!». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Эдемга қайтиш». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 20-серия.

* * *

15.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
15.25 «Ишбилармонлар хабарномаси».
15.40 «Конверсия ва бозор».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Иш».
16.25 Мультфильм.
16.40 Болалар ва ўсмирлар учун телекўрсатувлар IV халқаро фестивалида соврин олган кўрсатувлар. «Навбатма-навбат» [Жанубий Сахалинск].
17.05 «Стартинейджер».
17.50 «Технодром».
18.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
18.25 «Ашгабат: 1993 йил декабри».
18.55 «Ҳужжатлар ва тақдирлар».
19.05 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.55 «Мавзу».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 Эстрада концерти.
21.40 «НИКА» ёғдуси». Профессионал кинематографлар совринларини тантанали топшириш маросими. Танаффус пайтида (24.00) — Янгиликлар.
01.20 «Матбуот-экспресс».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Ҳақиқат онлари».

* * *

12.00 «Кечки салон» саҳифаларида.
13.30 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.55 «Ҳамла». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия.
14.55 «Янгроқ овозлар». Концерт.
15.25 «Рязань томошалари» фестивалида. «Дангаса Иван ҳақида эртак». Санкт-Петербург қўғирчоқ театрининг спектакли.
16.35 «Телегазета».
16.40 Болалар учун янгиликлар.
16.55 «Трансросэфир».
17.45 Эфирда — «Кинотавр».

*

18.00—20.30
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.30 «Қисқаси».
21.00 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 260-серия.
21.50 Спорт кўрсатуви.

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.25 «Петербург мазаҳўраги». Қишки воқеа.
22.55 «Ксюша ҳузурида».
23.25 Криминал хабарлар экрани.
23.35 «Осойишта уй».

Чоршанба, 29. XII

● ЎзТВ I

6.30—9.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.00 Республика газеталарининг шарҳи.
9.10 «Травканинг саргузаштлари». Бадиий фильм.
10.15 «Спорт йилномаси».
10.45 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Тилга эътибор».
18.40 «Янгиланиш йўлида».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Эълонлар.
19.25 «Гўзалликдан яралган олам...». Бадиий-публицистик кўрсатув.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг XIV сессиясида.
22.00 Республика қишлоқ хўжалиги ходимларига бағишланган кўрсатув ва концерт.
24.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Кичик саёҳат».
20.00 Шарқ лирикаси. Бобур.
20.20 «02» тўлқинида».
20.40 «Сенинг тақдиринг учун». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18,20, 21.20, 00.35 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Ҳакка».
9.40 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.30 В. Третьяков чалади [скрипка].
10.45 «Гардемаринлар, олға!». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия.
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Эдемга қайтиш». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 21-серия.

* * *

15.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
15.25 «Телемикст».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Адам Смит бойлиги дунёси».
16.40 «Время 4».
17.20 «700 клуби».
17.50 «Мулкдор алифбоси».
18.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
18.25 Эфирда — Давлатлараро «Мир» телерадиокомпанияси. МДҲ давлатлари раҳбарлари Ашгабат учрашувининг якунлари.
18.50 «Ҳужжатлар ва тақдирлар».
19.05 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.55 «Ростислав Пляттнинг бахтли тақдири». В. Вульф ҳикоя қилади.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Твин Пикс». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 17-серия.
22.20 «Матбуот-экспресс».
22.30 «Эфирда мусиқа».
24.00 Янгиликлар.
00.40 «Дунёдаги шаҳарларнинг тунги ҳаёти». Истамбул.
01.05 «MTV».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Параллеллар».
9.15 Маза, таътиллар. «Аёз бобо». Бадиий фильм.
10.35 Қалбда хотиралар янграйди.
11.20 «Сўнаётган юлдузми?».
11.50 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 260-серия.
12.40 «Трансросэфир».
13.25 «Бизнес: янги номлар».
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.05 «Ҳамла». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия.
15.05 «Оилавий учрашувлар».
15.40 «Мусиқа йирик планда». П. Коган раҳбарлигидаги академик симфоник оркестрининг 50 йиллигига.
16.40 «Рост» студияси.
17.10 «Лўлиларга хайрихоҳ киши».
17.55 Спорт кўрсатуви.

*

18.00—20.15
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.15 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 261-серия.
21.10 «Усталар». Э. Рязанов.

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.25 Янги йил кириб келаяпти. «Тақдир ҳазили, ёки Қушдек енгил бўлинг». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.

Пайшанба, 30. XII

● ЎзТВ I

6.30—9.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.00 «Бинафшаранг шар». Бадиий фильм.
10.15 М. Халил. «Сирли най». Республика қўғирчоқ театрининг спектакли.
11.15 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
11.30 «Ёшлик» студияси. «Янги йил арафасида».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Ғазалхон ёшлигим».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Эълонлар.
19.25 Йилнинг муҳим халқаро воқеалари.
20.00 «Менга етиб ол, шамол». Манзарали фильм.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Рақснинг сеҳрли олами». Ўзбекистон халқ артисти Малика Аҳмедова.
21.40 «Ҳилол» студияси намойиш этади. «ТИЛСИМ».
22.50 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Болалар учун. «Табассум».
20.20 Тошкент оқшомлари. Янги йил дастури.

«ОМАД» таништиради:

22.50 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20, 00.35 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Домисолька».
9.40 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.30 «Янги номлар». Концерт.
10.35 «Гардемаринлар, олға!». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия.
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Эдемга қайтиш». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 22-серия.

Мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида

14.25 «Брейн-ринг». Ўсмирлар турнири.

*

15.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
15.25 «Телемикст».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Манзилимиз — Янги Россия».
16.45 «50x50» телетомошаси.
18.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
18.25 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
19.10 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
20.00 «Рус олами».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Твин Пикс». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 18-серия.
22.20 «Матбуот-экспресс».
22.30 Россия фольклори юлдузлари.
24.00 Янгиликлар.
00.40 Париж—Дакар—Париж авторраллиси.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Кетдик».
9.10 Россия телевизион театри. Дж. Д. Сэлинджер. «Ношуд».
10.15 «Оқ қарға».
11.00 «Рост» студияси.
12.55 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 261-серия.
13.45 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.10 «Дунё аёллари». Кўп серияли ҳужжатли фильм премьераси. 6-серия.
14.40 «Телегазета».
14.45 Ишдан бўш пайтингизда. «Иш устасидан қўрқади».
15.00 «Ҳамла». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-серия.
16.00 «Трансросэфир».
16.45 Болалар учун янгиликлар.
17.00 Мульти-пульти.
17.10 «М-трест».
17.25 «Терминал».

*

18.00—20.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.00 «Мен—йўлбошчиман».
20.20 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 262-серия.
21.10 «Маски-шоу».
21.45 Катталар учун мультфильм.

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.25 Спорт кўрсатуви.
22.30 Янги йил концерти. Санкт Петербургдан кўрсатилади.
23.25 «Кунсткамера».
00.10 «Арт-обстрел».

Жума, 31. XII

● ЎзТВ I

6.30—9.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.00 «Мусиқий чойхона».
10.10 Болалар учун фильм. «Париларнинг кузги совғаси».
11.25 «Ёшлик базми».
12.55 «Ғаройиб бола». Кинокомедия.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Наштар». Ҳажвий киножурнал.
18.20 «Янги йил эртаги». Болалар учун кўрсатув.
19.00 «Йилнома» [рус тилида].
19.40 «Мушоира». Адабий кўрсатув.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.30 «Йилнома».
21.40 Телевизион миниатюралар театри.
22.20 «Янги йил нашидаси». Мусиқий дастур. 1-қисм.
23.50 ЯНГИ ЙИЛ ТАБРИГИ.
00.05 «Янги йил нашидаси». Мусиқий дастур. 2-қисм.
02.05 «Афандининг беш хотини». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
03.35 Чет эл эстрадаси концерти.

● ЎзТВ II

19.00 «Йилнома» [рус тилида].
19.40 «Айтгандек». Ҳажвий кўрсатув.
20.10 «ШНО». Қисқа метражли телевизион бадиий фильм.
20.30 «Йилнома».
21.40 Телевизион миниатюралар театри.
22.20 «Янги йил нашидаси». Мусиқий дастур. 1-қисм.
23.50 ЯНГИ ЙИЛ ТАБРИГИ.
00.05 «Янги йил нашидаси». Мусиқий дастур. 2-қисм.
02.05 «Афандининг беш хотини». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
03.35 Чет эл эстрадаси концерти.

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 Мультфильм.
9.30 «Нима! Қаерда! Қачон!».
10.50 «Сеҳргарликми ёки Синема...».
11.10 «Рус олами».
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.

Мактаб ўқувчиларининг таътил кунларида

12.20 Эртак ҳузурида меҳмонда. «Қормалика».
13.55 Болалар ва ўсмирлар учун телекўрсатувлар IV халқаро фестивалида соврин олган кўрсатувлар. «Бизнинг шаҳар Смехоград» [Самара].
14.25 «Брейн-ринг». Ўсмирлар турнири.

*

15.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
15.25 Санта-Клаус намойиши.
16.25 Хоккей. Европа кубоги. Финал. 2 ва 3-даврлар. Германиядан кўрсатилади. Танаффус пайтида (17.05) — Париж—Дакар—Париж авторраллиси.
18.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
18.25 «Мушук Леопольднинг қайтиши». Мультфильм премьераси. 1 ва 2-сериялар.
19.10 «Мўъжизалар майдони». Янги йил кўрсатуви.
20.35 «Эзгулик ёғдуси».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Йилнинг машҳур кишиси».
21.45 «Телескоп». Байрам сони.
22.25 «Яшаш қизиқарлироқ бўлиб қолди...». М. Задорнов.
23.30 «Матбуот-экспресс».
23.40 Эфирда — Президент оркестри.
23.50 ЯНГИ ЙИЛИНГИЗ БИЛАН!
00.05 Янги йил базми.
03.05 Тунги киносеанс. «Останкино» телеканалида биринчи марта. «Ўлим чизиғи». Бадиий фильм («Акво» студияси).

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Кетдик».
9.10 Мульт-концерт.
9.40 «Рост» студияси.
10.10 Санкт-Петербург балети П. И. Чайковский. «Шчелкунчик».
11.25 «Трансросэфир».
12.10 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 262-серия.
13.00 Мульти-пульти.
13.25 «Сеҳрли уйдаги суҳбат».
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.05 «Ҳамла». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 5-серия.
15.05 Жума кунлари Дисней. «Рождествога она». Бадиий фильм. 2-серия.
15.55 Болалар учун янгиликлар.
16.10 «Ўз-ўзига режиссёр».
16.55 «Рек-тайм».
17.55 Болалар учун фильм. «Салом, Ральф».
18.20 Янги йил кириб келаяпти. «Карнавал кечаси». Бадиий фильм.
19.35 Мульти-пульти.

19.55—22.30
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.30 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.35 Телеэкранда премьера. «Менинг денгизчи хоним». Кинокомедия.
23.50 Янги, 1994 йил табриги.
24.00 «Янги йил аттракциони-94».
00.45 «Ксюша ҳузурида».
02.40 «Янги йил аттракциони-94» (давоми).

Шанба, 1. I

● ЎзТВ I

7.30 «Йилнома».

*

8.40 «Қутлов». Мусиқий дастур.
10.10 О. Толипов, И. Аҳмедов. «Сирли сандиқ». Й. Охунбобоев номидаги Ёш томошабинлар театрининг спектакли.
11.15 «Нега қиш бўлади!». Фильм-концерт.
11.45 «Театр актёрлари, Сизлар учун».
12.45 Болалар учун фильм. «Кулол ва ҳурмача».
14.00 «Козим Қаюмов куйлайди». Фильм-концерт.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Митти юлдузлар». Тошкентдаги 540-болалар боғчаси «Ширинтой» ансамблининг янги дастури.
18.30 «Санъат оламида».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Дадил одимлар». Киножурнал.
19.30 «Наво таралсин». Ёш ижрочилар иштирокида байрам концерти.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Наво таралсин». Ёш ижрочилар иштирокида байрам концертининг давоми.
21.45 «Янги йил саргузаштлари». Дам олиш дастури.
22.45 «Тунги ёғду». Дам олиш кинопрограммаси.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Кулги дарғалари». Кинокўрсатув.
20.10 «Ер қазир». Телефильм.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Омадли жентльменлар». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

8.25, 15.20, 21.20, 01.40 — Кўрсатувлар тартиби.
8.30 «Қимор».
9.00 «Марафон-15» — кичкинтойларга.
9.30 Эфирда — Давлатлараро «Мир» телерадиокомпанияси.
11.00 «Ҳамма циркни севади» [Екатеринбург].
11.45 «Лаззат».
12.05 «Ғойиб бўлган олам». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия [Буюк Британия].
12.55 «Золушка ҳузурида зиёфатда».
14.00 «Москва Кремлида бир соат». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.
15.00 Янгиликлар.
15.25 «Экстро—НУЖ».
15.55 «1993 йил қўшиқлари». Телевизион фестиваль. Янги йил кўрсатуви. Танаффус пайтларида — Мультфильмлар.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.30 «Эзгулик ёғдуси».
21.35 «Коламбия пикчерс» таништиради. «Дик ва Джейннинг сирли саргузаштлари». Телевизион бадиий фильм премьераси [АҚШ].
23.20 «Оба-На».
23.50 «Музобоз».
00.30 Рақслар, рақслар, рақслар....
01.05 Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.35 «Шимол садолари». Ҳужжатли фильм.
9.05 «730-формула».
9.35 «Рост»-94».
10.35 Фильм—премьер.
10.50 Маза таътиллар. «Чангалзорлар сири». Бадиий фильм. 1-серия.
12.35 Янги йилнинг хайрли тонги.
13.25 «Чегарасиз футбол».
14.25 «Ҳамла». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 6-серия.

*

15.25—18.30
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ
«Янги йил совғалари». Байрам кўрсатуви.

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.30 Янги йил совғаси. «Менинг соҳибжамолим». Бадиий фильм (АҚШ). 1-серия.
20.25 «Менинг соҳибжамолим». Бадиий фильм (АҚШ). 2-серия.
21.40 «Репортер».

*

22.00—24.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

24.00 Тунги сеанс. «Ухлаётган кучукни уйғотманг». Бадиий фильм.

Якшанба, 2. I

● ЎзТВ I

7.30—10.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

10.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
10.30 «Маҳобҳорат». Кўп қисмли телевизион бадиий видеофильм (Ҳиндистон). 47—48-сериялар.
12.00 Телевизион миниатюралар театри.
12.40 «Ассалом, ҳур ўлкам!». Болалар учун кўрсатув.
13.20 Цирк! Цирк! Цирк!
14.20 «Тўйга марҳабо!». «Шодлик» ашула ва рақс ансамблининг концерти. Халқлар дўстлиги саройидан ёзиб олинган.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Сеними, шошмай тур!». Мультфильм.
18.20 Болалар учун. «Уч опасингил».
18.40 «Севгим сеҳри қўшиқларимда».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Ойнаи жаҳонда...».
19.40 «Наштар». Ҳажвий киножурнал.
19.50 Киноконцерт.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 Замонавий ўзбек халқ қўшиқларининг «Анор» телевизион танлови.
22.20 «Санъат усталари». Ўзбекистон халқ артисти Пўлат Саидқосимов.
23.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:

10.00 Кўрсатувлар тартиби.
10.05 «Мультфейерверк».
10.45 «Ҳар соҳадан бир шингил».
11.00 «Мультфейерверк» [давоми].
11.40 «Юлдузли осмон».
12.10 «Чимён — қиш эртаги».
12.30 «4/8». Мусиқий йўлка».
12.45 «Насриддиннинг беш хотини». Бадиий телефильм. 1-серия.
13.25 «Юлдузлар жилоси».
13.45 «Насриддиннинг беш хотини». Бадиий телефильм. 2-серия.
14.35 Эълонлар.

* * *

17.00 Кўрсатувлар тартиби.
17.05 «БМБ» [Ёш тижоратчининг иш кунлари].
17.20 Эълонлар.
17.25 «Курьер».
17.40 «Рок ҳақида».
18.05 «Ҳар соҳадан бир шингил».
18.20 Болалар учун. «Совға».
18.50 «Салом, ёшлар!».
19.20 «Даракчи».
19.30 Эълонлар.
19.35 «Видео-О».
21.35 «Курьер».
21.50 «Ҳар соҳадан бир шингил».
22.10 «Тошкент—Париж—Тошкент». Франция билан учрашув.
22.40 «Шарқ дурдоналари».
23.10 «Даракчи».
23.20 Эълонлар.
23.25 «Видео-О».

● «ОРБИТА IV»

8.05, 15.15, 22.45 — Кўрсатувлар тартиби.
8.10 Янгиликлар.
8.45 Эрталабки гимнастика.
8.55 «Марказ».
9.25 «Эрта саҳарлаб».
9.55 «Полигон».
10.25 «Спортлото».
10.40 «Ҳамма уйдалигида».
11.10 «Тонг юлдузи».
12.00 «Ғойиб бўлган олам». Телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия.
12.50 «Марафон-15».
13.30 «Максима».

«КТВ-1» ҳамда «Франс интернасиональ» канали таништиради:

14.00 «Пиф ва Геркулес». Кўп серияли мультфильм премьераси.
14.10 «Кусто командасининг сувости одиссеяси». Кўп серияли ҳужжатли фильм премьераси.

*

15.00 Янгиликлар.
15.20 «Чангалзор қонуни ила». Уч серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия («Шарқ-фильм», Ўзбекистон, «Иглфилмз» [Ҳиндистон].
16.25 Халқ куйларидан концерт.
16.45 Мультфильмлар премьераси: «Мушук Феликс», «Ҳақиқий ажина овловчилар».
17.35 «Панорама». Ҳафталик халқаро кўрсатув.
18.15 «1993 йилги дунё гўзали».
19.30 Катталар учун мультфильмлар премьераси.
19.50 «Эзгулик ёғдуси».
19.55 «КВН-93». Финал. «Джазда фақат қизлар» [Новосибирск], «Бокулик йигитлар», «Дреам Теам» [Донецк, Екатеринбург] командаларининг учрашуви.
22.00 «Якшанба». Ахборот-публицистик кўрсатуви.
22.30 «Останкино» телеканалида биринчи марта. «Кабаре». Бадиий фильм [АҚШ, 1973 й.].
01.05 Париж—Дакар—Париж авторраллиси.
01.15 «Сеҳргар».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.25 «Чемпионлар учун нонушта».
8.55 «Қорқиз қаерда?».
9.10 «Рост» студияси.
9.25 Мульти-пульти.
9.50 Маза, таътиллар. «Чангалзорлар сири». Бадиий фильм. 2-серия.
11.35 «Изабель». Дам олиш викторинаси.
12.20 «Оқ қарға».
13.05 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.30 «Ҳамла». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 7-серия.
14.30 «Сафсаталар».

*

15.05—18.25
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

15.05 «Жаҳон бир ҳафта ичида».
15.30 «Ўзбекистон — Ҳиндистон: ҳамкорлик йўллари».
15.55 «Рангинкамон» (тожик тилида).
16.30 «Замандас» (қозоқ тилида).
17.05 «Бизнен мирас» (татар тилида).
17.40 «Чинсэн» (корейс тилида).
18.10 «Бу ажиб дунё».

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.25 «Тилла Остап».
20.00 Си-Би-Эс кинотеатри. «Кувиш». Бадиий фильм.
21.45 «Сеҳрли уйда суҳбат».

*

22.00—23.10
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

23.10 «К-2» таништиради: «Америка юлдузлари».
23.40 «А» программаси таништиради: «Дортмундда поп-шоу».

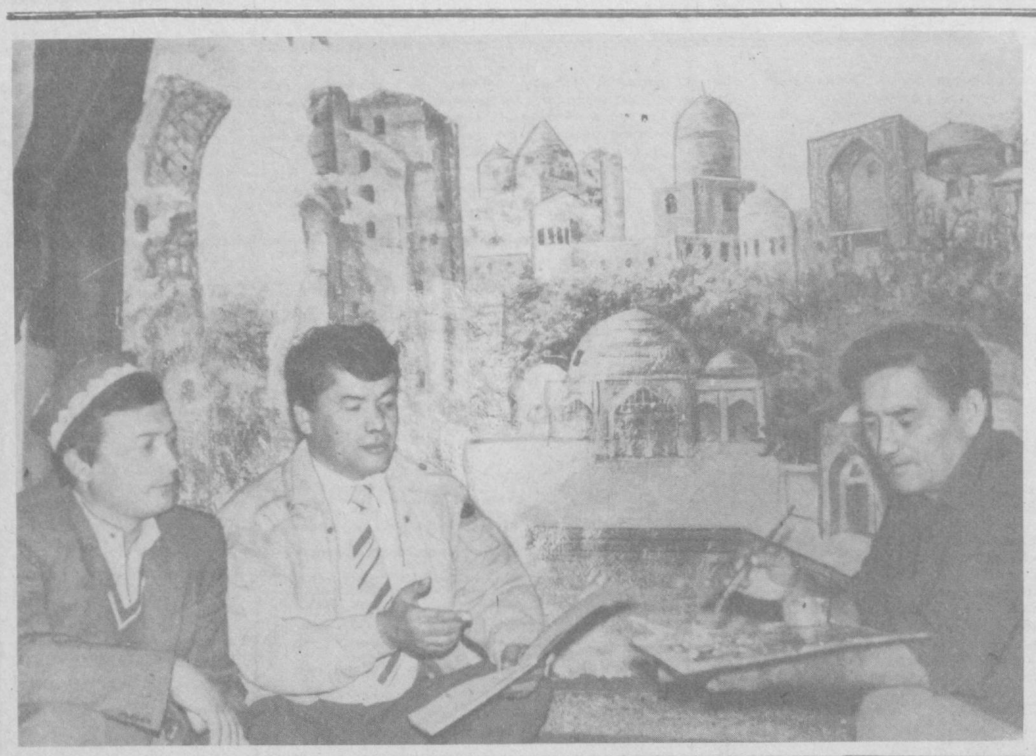

ҲИНД ТАБИБЛАРИ САБОҒИ

Қандай қилиб тўғри ташхис қўйиса, дардни пайдо бўлган заҳотиёқ аниқласа бўлади? Бу саволга Тошкентда ўзбек ҳамкасблари учун томирташхис курсини очган ҳинд табиблари жавоб беради. Курс тиббиёт ходимлари малакасини ошириш институтида, тиббиёт илмий-ишлаб чиқариш маркази негизида очилган.

Даволашнинг беш минг йил муқаддам кашф этилган бу йўлини асримизда Маҳариши Магеш Йоги бир тизимга тизган. Бу йўл асосида томир орқали ташхис қўйиш ётади ва у соғлом турмуш тарзи, тўғри овқатланиш ҳамда гиёҳ билан даволаш туфайли амалга оширилади. Дардни томир орқали аниқлаш усулини машҳур табиб Абу Али Ибн Сино ҳам қўллаган эди.

Асрлар оша бу усул яна қайтиб келди: тиббиёт ходимлари ҳозир ушбу усул билан даволаш сирларини ўрганишмоқда. Бу усулни қўллаш туфайли кўпгина янги касалликларнинг пайдо бўлиш сабабини аниқлаш мумкин.

Айнан шу сабабга кўра ўзбек тиббиёт ходимлари курсга қатнашмоқда. Бу ерда ҳинд мутахассислари ўз тажрибалари билан ўртоқлашишади, беморларни қабул қилишади. Ўқишни тугатганлар Махариши университетининг шаҳодатномасини олишади ва ўз билимларини амалда қўллайдилар.

(ЎзА).

Шаҳрисабз қишлоқ хўжалик коллежида тарихий музей ташкил қилинганига ҳам кўп бўлгани йўқ. Қисқа вақт ичида шаҳар ўтмишига оид талайгина маълумотлар йиғилди. Айниқса ундаги қадимий обидаларни акс эттирган манзаралар беҳад ҳайратланарли. Хайрли ишнинг ташаббускори ва ижодкори мусаввир ўқитувчи Марс Жабборовдир. У бу даргоҳда 34 йилдан бери сидқидилдан меҳнат қилиб келмоқда.

СУРАТДА: ўқитувчи Марс Жабборов (ўнгдан чапга) коллеж директори ўринбосари Саъдулла Файзуллаев ва касаба уюшмасининг раиси Турди Очиловлар билан ўзаро фикрлашмоқда.

Б. ИСМОИЛОВ олган сурат.

ШИФОБАХШ СУВ

Ўзбекистон давлат геология ва минерал ресурслар комитети мутахассислари Наманган туманининг Тошбулоқ қишлоғидаги марказий шифохона ҳудудида 2200 метр чуқурликда ҳарорати 47 даражадан ошадиган шифобахш сув топдилар.

Дастлабки маълумотларга қараганда, бу сув сифат жиҳатидан машҳур Чортоқ сувидан қолишмайди. Шунинг учун ҳам қидирув ишлари давом эттирилади. Харажатнинг катта қисмини туман хўжаликлари ўз зиммаларига олди.

(ЎзА мухбири).

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ «ҲОЖАТБАРОР» ТАРҒИБОТ-ТИЖОРАТ ХИЗМАТИ
МУЛОҚОТ УЧУН ТЕЛ: 33-44-43, 32-54-44, 32-56-34, 32-56-25
БУЮРТМАЛАРИНГИЗ ТЕЗДА АДО ЭТИЛАДИ

Азиз дилбандимиз ва дўстимиз Баҳодиржон!

Халқимиз орасида кенг тарқалган шундай ибора бор: «Фарзандлар камоли — юртимиз жамоли». Не бахтки, бугун Сиз камолот пиллапояларидан дадил ва ўктам қадам ташламоқдасиз. Тошкент Давлат дорилфунунининг фалсафа, иқтисод ва психология куллиётини иқтидорли талаба сифатида муваффақиятли тугатиб, Навоий Давлат педагогика институтида фаолият кўрсата бошладингиз. Ёшларга психология фанидан сабоқ бериш билан бирга илмий изланишлар олиб бориб, яқинда катта муваффақиятни қўлга киритдингиз. Нуфузли илмий кенгашда психология фанлари номзоди илмий унвонини олиш учун ўз иқтидор ва қобилиятингизни тўла намойиш этдингиз. Хонадонингиздаги яна бир қувончли воқеа — ўғил фарзанд кўрганингиз барчамизни шод этди.

Эндиликда Самарқанд вилояти Иштихон туманига қарашли тоғли Зарбанд қишлоғида фан номзодлари сони ўн нафарга етди.

Бу билан биз — ота-она, қариндош уруғларингиз ва дўстларингиз чексиз фахрланамиз.

Сизга илмий изланишларда, ёш авлодни тарбиялашда, қолаверса, институт нуфузига нуфуз қўшишда қунт ва сабот, муваффақиятлар тилаб қоламиз. Сизга ҳамиша омад ёр бўлсин!

Эгамқул Ўтановлар оиласи ва қадрдонларингиз.

ФЕРМЕР ВА ТАДБИРКОРЛАР ДИҚҚАТИГА

СПИРТ ТАЙЁРЛАШ ҚУРИЛМАСИ КЕРАКМИ? МАРҲАМАТ!

ЗАНГЛАМАЙДИГАН ПЎЛАТДАН ТАЙЁРЛАНГАН БУНДАЙ ҚУРИЛМА СИЗГА ҒОЯТ КАТТА ИҚТИСОДИЙ САМАРА КЕЛТИРАДИ.

«КОНВЕРСИЯ» ҲИССАДОРЛИК ЖАМИЯТИ ЙИЛИГА 30 МИНГ ЛИТР ЮҚОРИ СИФАТЛИ СПИРТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҚУВВАТИГА ЭГА БЎЛГАН ШУНДАЙ ҚУРИЛМАЛАРГА БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ. ҚУРИЛМА ИШГА ШАЙ ҲОЛДА ТАЙЁРЛАБ БЕРИЛАДИ. КАФОЛАТ МУДДАТИ — 1,5 ЙИЛ.

«КОНВЕРСИЯ» ҲИССАДОРЛИК ЖАМИЯТИНИНГ ЮҚОРИ САМАРАЛИ ВА ИҚТИСОДИЙ ЖИҲАТДАН МАНФААТЛИ УСКУНАЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ САРМОЯЛАРИНГИЗНИ ОШИРИШ ИМКОНИНИ БЕРАДИ.

Мурожаат учун манзилгоҳ: 109072, Москва, Софийская набережная, 24-уй, 3-корпус. «Конверсия» ҳиссадорлик жамияти. Телефонлар: 231-18-53; 231-37-25; 233-27-41; 233-42-66.

ХЎЖАЛИК РАҲБАРЛАРИ ЭЪТИБОРИГА

ТРАКТОР ДВИГАТЕЛЛАРИ СОТИЛАДИ

ТАШКИЛОТ ТОШКЕНТДАГИ ОМБОРЛАРДАН МТЗ-80 Д-240 МАРКАЛИ ТРАКТОРЛАРНИНГ МИНСК МОТОР ЗАВОДИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН ДВИГАТЕЛЛАРИНИ ТЎЛА БУТЛАНГАН ҲОЛДА БАНК ОРҚАЛИ ПУЛ ЎТКАЗИШ ЙЎЛИ БИЛАН СОТАДИ.

Тошкентдаги телефонлар: 68-73-34, 34-34-09, Факс: 68-73-34.

САЁҲАТ—РОҲАТ

«Сафари Тревел» фирмаси қуйидаги мамлакатларга саёҳатга таклиф этади:

Бирлашган Араб Амирликлари — 5-7 кун; Туркия — 5-7 кун; Эрон — 5 кун; Сурия — 7 кун.

Фирма манзилгоҳи: Тошкент, Усмон Юсупов кўчаси, 1-уй, 132-134-хоналар.

Мулоқот учун телефонлар: 41-40-53; 41-40-59. Факс: 41-57-38.

Агар Сиз янги конструкциядаги электр радиатрларни (температура бошқариб турилади, ҳаво қуримайди) сотиб олсангиз.

ИДОРАНГИЗ ИССИҚ БЎЛАДИ

Телефонлар: 33-28-36, 56-78-47 (соат 8 дан 17.00 гача).

ФУТБОЛ

ГУРУҲЛАР ТАРКИБИ АНИҚЛАНДИ

ЎЗБЕКИСТОН ФИФА АЪЗОСИ

Ўн тўртинчи жаҳон чемпионатида қатнашиш ҳуқуқини олган 24 футбол жамоалари қуръа ташлаш йўли билан гуруҳларга ажратилди. Кўпчилик бу маросимни илк марта ойнаи жаҳон орқали томоша қилганига шубҳа йўқ, лекин қайси жамоа қайси гуруҳда қатнашишини ёзиб олиш барчанинг хаёлига келган, дея олмаймиз. Шу боис гуруҳлар таркибини эслатиб ўтамиз. **«А» гуруҳи:** АҚШ, Швейцария, Колумбия, Руминия, **«В» гуруҳи:** Бразилия, Россия, Камерун, Швеция; **«С» гуруҳи:** Германия, Боливия, Испания, Жанубий Корея; **«Д» гуруҳи:** Аргентина, Греция, Нигерия, Болгария; **«Е» гуруҳи:** Италия, Ирландия, Норвегия, Мексика; **«Ф» гуруҳи:** Бельгия, Марокаш, Голландия, Саудия Арабистони.

XIV жаҳон чемпионати ўйинлари АҚШнинг тўққиз шаҳри — Нью-Йорк, Орландо, Сан-Франциско, Вашингтон, Бостон, Чикаго, Даллас, Детройт, Лос-Анжелесда келгуси йилнинг 17 июнь — 17 июль кунлари бўлиб ўтади. Жами 52 учрашув ўтказилади. Бу учрашувлар натижасидан қатъий назар ҳар бир иштирокчи жамоага миллион швейцар франки миқдорида пул тўланади. Финал беллашувига қадар борган жамоа эса ўз миллий футбол федерациясига 7 миллион швейцар франки миқдорида маблағ келтиради. Булардан ташқари Жаҳон футбол федерацияси (ФИФА) чемпионатга келган жамоаларнинг йўл харажатлари, истиқомат пулларини ҳам қоплайди. Хуллас жаҳон биринчилигида қатнашиш шарафига муяссар бўлган жамоалар ўйинларни бой берган тақдирда ҳам моддий жиҳатдан асло ютқизмаслиги кўриниб турибди.

ФИФА ижроқўми ўз йиғилишида ўйин қоидаларига айрим ўзгартишлар киритди. Жумладан, чемпионатнинг гуруҳлардаги саралаш ўйинларида ғалаба учун энди илгаригидек икки эмас, уч очко берилади. Бу тадбир баҳслар муросасиз ўтишини таъминлашга қаратилган.

Лас-Вегасда бўлган йиғилишда ФИФА ўз сафига янги аъзоларни ҳам қабул қилди. Янги аъзолар сафида Ўзбекистон миллий федерацияси ҳам борлиги ўлкамиз футбол жамоалари ва мухлислари учун, айниқса қувончлидир. Зеро, энди Ўзбекистон миллий терма жамоаси учун жаҳон чемпионатларида қатнашиш учун баҳсга киришишга йўл очиқдир. Ажаб эмаски, 1998 йилда ўтадиган XV жаҳон чемпионати финал босқичида ўзбек футболчилари ҳам жамоа бўлиб тўп суришса. Ўша кунларга етишиш учун ҳар қанча тер тўкилса арзийди.

Шермуҳаммад ЙЎЛДОШ ўғли.

• Ҳаёт • Инсон • Оқибат

ОНА СОҒИНЧИ

ЎША куни ҳам онамни соғиниб, уларни зиёрат қилгали Бухоройи шарифга отланаётган эдим. Одатдагидек икки соат олдин тайёрагоҳга етиб келдим. Юкларимни бир чеккага қўяётиб оппоқ дока рўмол ўраб, кўм-кўк кийинган онахонга кўзим тушди. Нечундир у онамга ўхшарди. Шунда рўмолига теккан қонга кўзим тушиб, юрагим орқага тортиб кетди. «Нима бўлди экан?». Хаёлимдан нималар кечмади, дейсиз. Сабрим чидамай онахоннинг ёнларига чўкдим. Нима деб ҳол сўрашни билмай қийналардим. Ниҳоят «Бухорога кетаяпсизми?» дедим. Оғир хўрсиниб бошларини кўтардилар, кўзларида ёш...

Самарқандга кетаётган эканлар, узоқ дардлашдик. Қаршимда ўтирган аёл куйиниб, кўзлари ёшга тўлиб сўзларди: «Тўғри, мен унга оқ сут беролмадим, аммо бир парча этлигидан бағримга босдим. Сут ўрнига бол тутдим. Бешиги тепасида қақроқ кўксимга сут келишини Яратгандан илтижо қилдим. На қилай... бандаси ожиз экан».

— «Онам эмассан. Менга бегонасан, ҳеч ким эмассан», — деди-я. Қандай чидайман энди. Ахир, унга юрагимни бергандим, жондилим эди у. Қани эди эшитганим, кўрганларимнинг бари туш бўлиб қолса. Йўқ, бу туш эмас, ҳақиқат. Аввалига бу даҳшатни туш деб ўйлаб, қўлимни тишлаб олдим.

— Ўғлим Асқаржон, сенга нима бўлди, ўз онангни танимаяпсанми?! — деб уни бағримга босмоқчи бўлгандим, қўлимдан оқаётган қон қўйлагига тегибди.

— Йўқол! — деб итариб юборди. Гурсиллаб ерга йиқилдим. Ерга йиқилиб ётибман-у, ўзимнинг жонимни эмас, уни ўйлайман.

Ҳа, у жоним эди-да, Асқаржон деб еру кўкка ишонмай, 12 йил алла айтиб ухлатибман. Шунча йил тунларни бедор ўтказиб юзига термулибман. Назаримда уни кимдир мендан ажратиб оладигандек қўрқардим. Тушларимда ҳам кимдир Асқаржонимни ўғирлаб кетарди. Ҳаммаси рост чиқди. Нимадан қўрқсанг ўша рўпарангдан чиқади деганлар ҳақ экан.

Тақдирдан қочиб қутилолмас экансан. Фарзандсизлик пешонамга битилган шўр эди. Мен она бўлишни қанчалик хоҳламай, эрим... У икки марта уйланган, фарзандсизлик турмушига соя ташлаган эди. Биринчи хотини бошқага тегиб ўғил туғди. Иккинчиси, ёмон йўлга кириб кетди. Шундан боши эгик бу эркак давраларда яйраб ўтиролмас эди, бировга гап қайтаришга ҳайиқарди. Тоғдек эркакнинг кўз ўнгимгда емирилиб боришига чидамадим, тўғриси, унинг маъюс кўзларини севиб қолдим. Шу бахтиқаронни бахтиёр қилгим келди. Аввалига ҳеч нарса сезилмади, бинойидек яшаб юргандик. Бир куни нариги маҳаллада яшайдиган Аҳмад қори невараларини тўй қилаётгани, шаҳардан казо-казо артистлар келишини эшитиб, тенгқур аёллар билан барвақтроқ тўйга отландик. Тўйхонага бориб ҳангу манг бўлиб қолдим. Ана одаму мана одам. Катта даврасининг бир чеккасидан бизга ҳам жой текканига суюниб ўтирдик. Бир пайт торини кўтариб, машҳур қўшиқчи чиқди, энди иккинчи ашуласини бошлаган эдики, кайвони хотин менинг ёнимга келиб, нозик меҳмон келганини, унга жой бўшатиб беришим кераклигини айтди. Жойни бўшатдим. Қўшиқ авжига чиққан, раққосанинг дилбар хироми мени сеҳрлаб қўйган эди. Шунда ногаҳон орқамдаги аёлларнинг суҳбати қулоғимга чалинди:

— Номард кайвони, қаранг, Назар муаллимнинг хотинини жойини анову олибсотарга юзхотир қилмай олиб берди-я. Бечора келинчак ҳам тили қисиқ-да, бир оғиз гапира олмади. Кайвонини койиб бергандим. У «туғмас хотиннинг бу тўйда ўтиришга ҳаққи йўқ» деди.

Кўзим тинди, сўнгра бошим айланди. Уйимга қандай келганимни билмайман. Кетимдан эрим ҳовлиқиб кириб келди, у йиғлади, мен йиғладим, охири бир қарорга келдим.

— Етимхонадан бола асраб оламиз.

Менинг кўнглим учунгина шундай қилган бўлсак-да, эримнинг бунга унча раъйи йўқ эди. Назаримда у нимадандир ҳадиксирар, юрагини нимадир кемириб, тунларни уйқусиз ўтказарди. Бир куни етимхонага отланаман деб турсам секин гап бошлади.

— Қўй хотин, бу ишларингни йиғиштир, бировнинг боласи бизга фарзанд бўлармиди, яхшиси...

Гапининг давомини айтолмай эрим йиғлаб юборди-ю чиқиб кетди. Шу-шу қайтмади, бир кун кутдим, бир ой кутдим, йил ўтди, аммо қайтмади. Ерга кирдими, осмонга чиқдими, билмайман. Олдин акаларим келди, алдабсулдаб уйга қайтишимни сўрашди, катта ваъдалар беришди. Кўнмадим.

Сўнгра отам «тақдирга тан бер» деб келдилар. Йўқ, мен эримнинг ғариб кулбасини ташлаб кетмадим, уни ўлган фаҳмлаб қаро кийганим ҳам йўқ, фақат умид билан кутдим, қанчадан-қанча эркаклар оғиз солмади дейсиз. Ҳар кеча тушимда хўжайиним оппоқ йўргакда чақалоқ олиб келарди. Излай-излай дарагини топдим. Номус қилиб ўз жонига қасд қилган экан, яхшилар шарофатидан соғ қолибди-ю, аммо ногирон бўлиб тўшакка михланибди. Топган-тутганимни белимга боғлаб йўлга чиқдим. Умид билан кўзим тўрт бўлиб кутганим, бир аҳволда қўл-оёғи ишламай ногиронлар уйида ётарди. Етти кун ёнида турдим. Уйга қайтиб бор бисотимни сотдим, аммо уйни сотмадим, чунки у бизнинг сўнгги илинжимиз эди, бу уйнинг чироғи ҳали ўчмаслигига умидвор эдим.

Акаларимни ёнимга олиб манаман деган докторлар билан гаплашдик. Эримнинг соғлиғи учун жонимни, пулимни аямадим, мардуми бегуноҳ уч марта жарроҳлик столига ётди. Уч марта ўлиб-тирилдим десам сизга ёлғон, худога рост. Эримнинг қабатида туриш учун касалхонада бепул ишлардим. Охири катта дўхтирнинг раҳми келди чоғи, мени ҳам ишга олди.

Шунда бир кун қизиқ воқеа бўлди, ўзига ўт қўйган бир талаба қизни олиб келишди, Аҳволи оғир эди унинг, юз-кўзларидан кимлигини таниб бўлмас эди. Қиз ҳомиладор экан. Зудлик билан она қорнидан ёриб болани олишди. Ўғил... Онасининг ҳаёти ҳам сақлаб қолинди. Аммо у ўзига келгач, боласини тан олмади. «Керак эмас менга бола», деди. Бир куни шу қизни кўриш учун секин у ётган палатага бош суқдим, тўғрироғи унга насиҳат қилмоқчи, ўзимнинг кемтик қисматимдан сўзламоқчи эдим. Не кўз билан кўрайки, у қўшнимизнинг Тошкентда ўқиётган қизи Сабоҳат экан. Кўз-кўзга тушгач, индамай кетишим ўзимга эп кўрмадим. Уялмасин деб ҳеч нарса сезмагандек ҳол-аҳвол сўрадим. «Амакингиз ҳам оёққа турдилар», деб гапни бошқа ёққа бурдим. Аммо Сабоҳат йиғлаб гуноҳига иқрор бўлди. Бир домласини севиб қолганию унинг оиласи, бола-чақаси борлиги учун бунга уйлана олмаслигини куйиниб сўзлади. Бу сирни зинҳор ҳеч кимга айтманг, деб ялинди. Мен айтмасам-да, сирдан хўжайиним хабардор бўлибдилар.

Хуллас, Сабоҳатнинг боласини биз олдик, бу эримнинг хоҳиши, менинг орзуйим эди. Ҳужжатларни тўғрилаб, қишлоққа қайтдик. Уч йиллик азоб-кўз ёшлари, илтижолардан кейин чақалоқ билан уйга келдик. Назаримда Асқаржон билан хонадонимизга меҳр кириб келди. Бешик тўйи қилиб, юртга ош бердик. Ўғлим уч ёшга киргач, суннат тўйи қилдик, энди давраларда ўз ўрнимиз бордек эди. Лекин қўрқардим, бехосият тушларимдан қўрқардим. Чунки Сабоҳат қиёфасидаги ялмоғизлар ўғлимни олиб кетарди-да. Аммо Сабоҳатнинг ўзи йўқ эди. У қишлоққа қайтмади. Ёпиғлик қозон ёпиғлигича қолаверди.

Ўғлимнинг кўзлари Сабоҳатни эслатса-да, у мен билан отасининг ҳаёти эди. Ўғлим учун яшардик иккаламиз ҳам. Унинг айтгани айтган эди. Оғзидан чиққан нарсани муҳайё қилишга ўрганиб қолгандик. Асқаржон мактабда яхши ўқирди. Отаси эринмай у билан шуғулланарди-да. Аммо ўта меҳрибончилигимизданми, ортиқча эътиборимизданми, Асқаржон худбин бўлиб ўсди. Ўртоқларининг бирортасини назар-писанд қилмас, айтганини қилмаганларни аёвсиз калтакларди. Аммо отаси билан мени яхши кўрарди. «Шаҳарда ўқиб катта олим бўлиб, сизларга катта уй қуриб бераман», деб бизни роса суюнтирар эди. Ниятимиз ёруғ эди, шу бола туфайлигина ўзимизни беками-кўст сезардик.

Мактабни медаль билан тугатиб, ўқишга кетди. Отаси қариб қолганига қарамай, ўғлим шаҳарда зориқмасин, деб икки ҳисса ишларди. Мен ҳам тинмасдим, мол боқардим, кечалари ухламай тикувчилик қилардим. Топганим ўғлимники эди. Ҳафта-15 кун ўтмай отасини шаҳарга юборардим. Ўзи ҳам олдимга тез-тез келиб турарди, сўнгра ҳар хил баҳона билан 3—4 ойда бир келадиган бўлди. Ўқишни тугатиб шаҳарда қолди. «Ўғлим олим бўлди», деб қувониб юравердим. Чолим бир гал шаҳардан нохуш қайтдилар. Ўғлимни сўрагандим, жеркиб ташладилар.

— Бунча ўғлим, ўғлим дейсан, ўзингни ўйласанг-чи? Ўғлингга бало ҳам ургани йўқ, соппа-соғ, аммо бизни худо урганн рост экан.

Юрагим орқамга тортиб кетди, бу нима деганингиз десам, чолим оғиз очмади, бироз дам олай, деб ётганича қайтиб турмади. «Асқаржон ўқишидан қолмасин» деб аввалига уни чақиртирмадим. Аммо духтирлар «умид йўқ» деганидан кейин телеграмм жўнаттирдим. Йўқ, келмади. Отаси «чақирма», дейишларига қулоқ солмай, яна телеграмм бердим.

Юрагим хижил эди. Бир томондан эримнинг кўз ўнгимда сўлиб бораётганидан эзилсам, иккинчи томондан ўғлимни ўйлаб қисилардим. Ишқилиб соғ бўлсин-да, деб ичэтимни ердим.

Дийдори бақиёмат бўлиб отаси дунёдан ўтди. Устма-уст ўғлимга хабар кетди. Бир кун уни кутиб, мурдани чиқартирмадим. Эртасига маҳалла-кўй гапимга қулоқ солмай, уни тупроққа топширишди. Ўғлим келмаса-да, шогирдлари «отам»лаб бўзлашди. Йўқ, чидамадим, ўғлимга бир нарса бўлган деб қўни-қўшни, қариндош-уруғдан яширинча шаҳарга отландим.

Сўраган Маккани топар, деганларидек, ўғлимнинг институтини топдим. Топмай ўлиб кетсам бўларкан, ҳеч нарсани билмасдим. У қаерда экан денг, Сабоҳатнинг уйида экан. Унинг асранди қизига уйланиб ҳам олибди. Бировники бировга буюрмайди, деганлари рост экан. Ўғлим мени тан олмади. Хотинининг олдида мендан уялдими, ёки сири очилишидан қўрқдими, билмадим. «Сиз онам эмассиз» деди. Сабоҳат ҳам мени танимаганмиш...

Онахон қонли рўмолларини юзларига босганча узоқ йиғладилар. Муштдеккина бўлиб қолган кампирнинг елкаларидан суяб турғаздим. У кишини уйимизга олиб бормоқчи эдим. Ниятимни сезиб кўнмадилар. «Кетишим керак, қизим, чолимнинг чироғи ўчиб қолмасин». Онамга атай олган оқ рўмолни у кишига бердим. Олмадилар. Қонли рўмол билан дўст-душманнинг ичига, қишлоққа кириб бориш ноқулайлигини айтганимда нойлож рози бўлдилар. Онахон билан бирга Самарқандга кетмоқчи ҳам бўлдим. Аммо у киши кўнмадилар. Чунки менинг Бухорога, онамни кўргани кетаётганимни билган эдилар-да.

—Онангизнинг кўзлари йўлингизга интизор бўлмасин, болам, оналар соғинчи ёмон бўлади. Мендан насиҳат, онангизни ҳеч қачон куттирманг...

Онахонни кузатиб қўйдим. Шундан кейин икки-уч кун қаерда бўлмай фақат унинг сўзлари қулоғим остида жаранглаб турди. Онамга бор гапни айтгандим, «Ўғли билан бориб гаплаш, онасининг олдига қайтсин» дедилар. Мен эса биринчи марта онамнинг айтганларини қилмадим, тўғрироғи 25 йил она бўлиб бошини силаган, оқ ювиб, оқ тараган ота-онани билмаган бу ўғилни инсон деб, у билан гаплашгим келмади. Балки хато қилгандирман. Нима қилайки, кўнглимга қарши боролмадим...

Амина ҚОДИРОВА.

ҚИРҚБЎҒИН ХОСИЯТИ

Қирқбўғин мустақил мамлакатимизнинг ҳамма вилоятларида учрайди. Бу гиёҳ серныам, салқин жойларни хуш кўради. Шу боис ариқ ва дарё бўйларида, экинзорларда, ўтлоқларда, тоғ ва қир ёнбағирларида кенг тарқалган.

Қирқбўғин кўп йиллик ўт. Илдизпояси узун ва ёпишиб ўсади. Поялари икки хил. Уларнинг бўйи 25 сантиметргача етади. Споралари пишиб, тўкилгандан кейин поялари тезда қуриб қолади. Шундан кейин ёзги (бепушт) поялар ривожлана бошлайди. Уларнинг бўйи 10—50 сантиметр бўлади.

Шифобахш маҳсулот сифатида ёзги пояларидан фойдаланилади. Уларни май—июль ойларида ўриб олиб, салқин ерда қуритилади. Қирқбўғин таркибида 10 фоиз атрофида силикатлар, сапонинлар, флавоноидлар, алкалоидлар; 16 фоиз атрофида оқсил, 3,5 фоиз мой ва аччиқ моддалар бор.

Қирқбўғин азал-азалдан халқ табобатида қўлланиб келинган. Абу Али ибн Сино бу гиёҳни буриштирувчи, қон тўхтатувчи, яллиғланишга қарши восита сифатида, турли яра-чақаларни, эт узилишини, ичак даббасини, жигар, меъда шишларини, ичкетарни даволашда тавсия этган.

Ҳозирги замон илмий тиббиёти эса қирқбўғиндан пешоб ҳайдовчи, қон тўхтатувчи, басосил, бемаврид қон кетиши хасталикларида фойдаланмоқда.

Нафиса УСМОНОВА, доришунос.

Бош муҳаррир Н. ЁҚУБОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Н. ҚАЮМОВ, М. ИСЛОМОВ, М. МИРЗАЕВ, Э. ЗИКРИЁЕВ, Р. ҲУСАНОВ, Ҳ. РАҲМАТИЛЛАЕВ, М. ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), С. САЙДАЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), О. ҒОФУРОВ (масъул котиб), Н. ОРИФЖОНОВ, Э. ИБРОҲИМОВ, Р. БОБОМУҲАМЕДОВ.

МУАССИСЛАР: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ, «ЎЗМЕВАСАБЗАВОТУЗУМСАНОАТИ» КОНЦЕРНИ.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32.

ФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари —33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб—33-09-93, Масъул котиб ўринбосарлари—-25. Деҳқончилик бўлими—32-56-35, 32-54-51, 33-09-93. Қайта ишлаш саноати бўлими—32-56-31. Ижтимоий ҳаёт ими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими—32-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими — 32-56-33. Маданият, биёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 33-09-93. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий лар бўлими — 32-54-49, 32-54-52. Безатиш бўлими — 32-58-79.

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 6. Буюртма Г—689. Т. 26837 нусхада босилди, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти. 21.00. Босишга топширилди —21.00.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6.